Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Marec 2025
Letnik 10, številka 2

Iz tokratne vsebine:

Spremenjen prometni režim v okolici Osnovne šole Šmartno
stran 2

Pogovor z Javnim zavodom Bogenšperk
stran 4–6

Dan kulture v Šmartnem
stran 8

Borut Maček – novi članski trener RD Herz Šmartno
stran 18

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji
Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure
Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00
Uradne ure župana so po dogovoru, zaželena je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji Krajevne novice
Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla aprila 2025, pričakujemo najkasneje do petka, **28. 3. 2025**, na elektronski naslov uredništva: **krajevnenovice@bogensperk.si**. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:
Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:
dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:
Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Uroš Pušnik in Aleš Kralj

Jezikovni pregled:
Janoš Železnik

Naslovna fotografija:
Bogenšperk v zlatu

Foto:
Helena Smrekar

Prelom in tisk:
Četisk, d. o. o.
Bežigrajska cesta 5
3000 Celje

https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/

Glasilo izhaja v nakladi 1800 izvodov in je brezplačno.

ISSN 2463-8579

Pomlad prinaša optimizem

Začetki leta so navadno namenjeni novim ciljem ali spremembam, ki si jih znova in znova ambiciozno zastavljamo. Kljub temu pa je pomladno prebujanje tisto, ki nas napolni z energijo in kaže obrise nove rasti leta, ki je pred nami. Uspešne zgodbe preteklih let se nadaljujejo, v letošnjem letu dodajamo tudi kakšno novo.

Dobro postavljene temelje delovanje štaba civilne zaščite smo letos preizkusili z morda nekoliko nenavadno vajo, katere rezultat je bil veselje naših najmlajših pred pričetkom šolskih počitnic. Ponovno bi se rad zahvalil vsem, ki ste svoj čas nesebično žrtvovali za skupno dobro.

V novem letu nadaljujemo s projektom novega vrtca. Prireditev ob 55. letnici predšolske vzgoje je oznanila začetek gradnje. Upam, da bo skladno s prebujanjem narave rastla tudi nova zgradba. Na občini smo se odločili, da bomo izvod pravljice *Hišica iz kock* naše pisateljice Ele Peroci podelili družinam otrok, vpisanih v vrtec. Kocke za našo hišico bomo na občini iskali in upam tudi našli. Ne glede na prihajajoče izzive je naš primarni cilj, da projekt pripeljemo do želenega konca.

Med vsem dogajanjem moram omeniti tudi skrb za okolje. Pri vožnji skozi našo občino je opaziti, da v enem letu posamezniki s svojim ravnanjem zasvinjajo okolje do te mere, da se moramo ponovno zbrati in na žalost za njimi pospravljati. Naša akcija očistimo naravo je že tradicionalna ter uspešno kljubuje želji neodgovorne manjšine, ki smeti naše okolje. Hvala vsem, ki si boste vzeli čas in poskrbeli za lepšo in boljšo prihodnost!

Vaš župan, Blaž Izlakar

Gradnja vrtca in spremenjen prometni režim v okolici Osnovne šole Šmartno

Avtorica članka: Občina Šmartno pri Litiji

Občina Šmartno pri Litiji je v tem mesecu pridobila gradbeno dovoljenje za izgradnjo vrtca pri Osnovni šoli Šmartno.

Veliko časa smo namenili razmisleku o možnih ureditvah v času trajanja gradnje in predvsem zagotovitvi varnosti v neposredni okolici šole in gradbišča novega vrtca. Jasno je, da bo večina parkirišč v okolici šole v času trajanja gradnje nedostopna in ob upoštevanju vseh znanih dejstev smo se odločili za vzpostavitev prometnega režima, ki je bil preizkušen v mesecu septembru preteklega leta in na srečo večinsko pozitivno sprejet.

V ta namen bo od 7. 3. 2025 in za enkrat do nadaljnjega spremenjen prometni režim od obračališča pri transformatorju do centra Šmartna.

Opis spremembe:
Od obračališča pri transformatorju do centra Šmartna bo vzpostavljena enosmerna cesta (s potekom prometa proti centru). Na desni strani enosmerne ceste ob pločniku bodo zarisana parkirna mesta (CONA 1), na pločniku vzporedno z osnovno šolo (ob parku) bo vzpostavljena tako imenovana drop cona (K+R), kjer bodo starši, ki se pripeljejo z avtomobilom, svoje otroke lahko odložili (CONA 2). Zavijanje proti lokaciji avtobusne postaje ostaja nespremenjeno (CONA 3).

Poročilo o kakovosti pitne vode na območju občine Šmartno pri Litiji za leto 2024

Javno komunalno podjetje Grosuplje

Avtor članka: Javno komunalno podjetje Grosuplje

Na območju občine Šmartno pri Litiji se uporabnike oskrbuje s treh vodovodnih sistemov v upravljanju Javnega komunalnega podjetja Grosuplje, in sicer Debeli Hrib, Felič Vrh in Stična.

Letni notranji nadzor je bil izveden s strani pooblaščenega izvajalca Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano. Notranji nadzor se opravlja na podlagi Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15, 51/17 in 61/23) in interne HACCP dokumentacije.

V splošnem lahko ugotovimo, da se je uporabnikom distribuirala ustrezna zdrava pitna voda. Celotno letno poročilo za leto 2024, pripravljeno s strani pooblaščenega izvajalca notranjega nadzora, je objavljeno na spletni strani http://www.jkpg.si/, pod rubriko Kakovost pitne vode, kjer lahko najdete tudi podatke, s katerega vodovodnega sistema v našem upravljanju se oskrbuje posamezno naselje, seznanite se s Programom oskrbe s pitno vodo in najdete posamezna poročila o kakovosti pitne vode. V zavihku Ceniki se lahko seznanite s ceno oskrbe s pitno vodo. Povprečna poraba pitne vode v letu 2024 v občini Šmartno pri Litiji je bila 102 l/osebo/dan. Podatke o lastni porabi pitne vode na vašem odjemnem mestu najdete na spletnem portalu komunala.info. Poleg tega so na tem spletnem mestu dosegljiva: Priporočila lastnikom objektov za hišno vodovodno omrežje (HVO) po daljši prekinitvi uporabe pitne vode, Navodila o prekuhavanju vode, Priporočila za uporabo vode ob izdanem ukrepu prekuhavanja vode, Priporočila lastnikom objektov za vzdrževanje hišnega vodovodnega omrežja in Navodila za dezinfekcijo vodovodnega omrežja.

Rezultati notranjega nadzora nad kakovostjo pitne vode pri uporabnikih v letu 2024

		MIKROBIOLOŠKE ANALIZE				FIZIKALNO-KEMIJSKE ANALIZE				
VODOVODNI SISTEM	**količina distribuirane vode [m³]**	**št. vzorcev**	**% ustreznih**	**št. neustreznih**	**vzrok neustreznosti**	**št. vzorcev**	**% ustreznih**	**št. neustreznih**	**vzrok neustreznosti**	**ukrep prekuhavanja [dni]**
Debeli Hrib	22.015 od tega 1.786 občina Šmartno pri Litiji	14	100	0	-	7	100	0	-	0
Felič Vrh	2.050 od tega 326 občina Šmartno pri Litiji	5	100	0	-	4	100	0	-	0
Stična	673.529 od tega 94 občina Šmartno pri Litiji	20	100	0	-	9	100	0	-	0

Legenda:

EC – E. coli – pokazatelj fekalnega onesnaženja, CP – clostridium perfringens vključno s sporami je zanesljiv pokazatelj fekalnega onesnaženja, v pitni vodi ni dopustna

KB – koliformne bakterije so pokazatelj stoječe vode (mrtvi rokavi na omrežju ali hišnega vodovodnega omrežja), v pitni vodi niso dopustne

SK22 – št. kolonij pri 22 °C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml.

SK36 – št. kolonij pri 36 °C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml.

EN – enterokoki – v odsotnosti drugih bakterij pokazatelj starejšega fekalnega onesnaženja

Slovenija kot gospodarsko uspešna država v EU: izstopajoča področja in izzivi prihodnosti

Avtor članka: Franc Props, minister, Ministrstvo za javno upravo

Slovenija se v zadnjih letih uvršča med uspešnejše države Evropske unije, ko gre za gospodarsko rast, zaposlenost in stabilnost javnih financ. Kljub globalnim izzivom, kot so energetska kriza, inflacija in geopolitične napetosti, je slovensko gospodarstvo pokazalo izjemno odpornost in prilagodljivost ter preseglo povprečne rezultate v EU na več ključnih področjih. To je predvsem rezultat strateških odločitev trenutne vlade, ki je s premišljeno ekonomsko politiko zagotovila stabilnost in razvoj.

Po podatkih Evropske komisije je slovensko gospodarstvo v letu 2024 zraslo za 1,6 %, **kar je nad povprečjem EU**, kjer je gospodarska rast znašala 0,7 %. Napovedi za leto 2025 kažejo na nadaljnjo krepitev rasti na 2,5 %, medtem ko naj bi EU dosegla le 1,6 % rast. Ključni dejavniki, ki prispevajo k temu, so močna domača potrošnja, stabilen izvozni sektor ter visoka raven inovacij in digitalizacije.

Slovenija se lahko pohvali **z nizko stopnjo brezposelnosti**, ki se giblje okoli 3,8 %, kar je **precej pod povprečjem EU**, kjer brezposelnost znaša 6 %. To je posledica aktivne politike zaposlovanja, vlaganja v izobraževanje in prilagajanja potrebam trga dela. Poleg tega ima Slovenija visoko zaposlenost mladih in žensk, kar prispeva k stabilnosti socialnega sistema.

Slovenija se **uvršča med najhitreje rastoče** države v EU **na področju digitalne preobrazbe**. Digitalna konkurenčnost se je v zadnjih letih izboljšala, kar je podjetjem omogočilo, da so se hitreje prilagajala globalnim spremembam. Poleg tega Slovenija izstopa po visokem deležu vlaganj v raziskave in razvoj, saj vlaga približno 2,2 % BDP v inovacije, kar je nad povprečjem EU.

Država se je **strateško osredotočila na razvoj obnovljivih virov energije**, kar ji omogoča večjo energetsko neodvisnost v primerjavi s številnimi državami EU. Povečanje deleža sončne in vetrne energije ter vlaganja v trajnostno mobilnost so Slovenijo postavila v vrh EU glede trajnostnega razvoja.

Slovenija **ohranja razmeroma nizko raven javnega dolga**, ki znaša okoli 69 % BDP, kar je nižje od povprečja evro območja, ki presega 90 %. Javnofinančna vzdržnost je omogočila stabilnost socialnih transferjev in pokojninskega sistema ter zmanjšala potrebo po ostrejših varčevalnih ukrepih.

Kljub izjemnim uspehom **Slovenija ostaja soočena z določenimi tveganji**. Ključna med njimi so demografske spremembe, pomanjkanje delovne sile, inflacijski pritiski in možne geopolitične napetosti. Da bi ohranila prednost pred drugimi državami EU, bo morala nadaljevati z reformami na trgu dela, povečati investicije v raziskave in razvoj ter zagotoviti večjo odpornost na zunanje šoke. Poleg tega postajajo vedno večja grožnja carine, ki jih nekatere svetovne sile uvajajo na evropske proizvode. Morebitno višanje carin na ključne evropske izvozne sektorje, kot sta avtomobilska industrija in strojni inženiring, bi lahko negativno vplivalo tudi na slovenski izvoz, ki je pomemben del našega BDP. Za EU kot celoto to pomeni možno upočasnitev gospodarske rasti in povečano tveganje trgovinskih vojn, kar bi lahko vplivalo na stabilnost evropskega gospodarstva.

Vendar pa je ob vsem tem jasno, da **Slovenija v evropskem kontekstu izstopa kot gospodarsko stabilna in razvojno naravnana država**, ki je sposobna uspešno krmariti skozi globalne izzive in izkoriščati svoje konkurenčne prednosti. Kljub temu pa je v javnem diskurzu moč **stalno opazovati poskuse preusmerjanja pozornosti od teh uspehov na vprašanja, ki nimajo enake strateške teže**. Eden od teh je nedavna razprava o ureditvi izplačil pokojnin najvidnejšim kulturnim ustvarjalcem in umetnikom, ki so prejemniki nagrad Prešernovega sklada. Grožnje z referendumom na to temo so primer, kako se politična dinamika odmika od ključnih gospodarskih in razvojnih vprašanj. Namesto osredotočanja na dolgoročne strateške cilje se politična energija porablja za teme, ki ne vplivajo bistveno na stabilnost in napredek države.

Pri tem je treba poudariti, da bi morebitni referendum stal približno 4 milijone evrov – torej več, kot bo država v naslednjih petih letih namenila dodatkom k pokojninam za kulturne ustvarjalce. **Ali je res smiselno trošiti milijone iz državne blagajne zgolj za to, da bi preprečili nekaj, kar je bilo zasnovano kot skromen, a simbolno pomemben prispevek k dostojanstvu umetnikov?** Ali je v času globalnih gospodarskih izzivov res upravičeno odvračati pozornost od razvojnih strategij in gospodarske rasti na račun političnih spektaklov? To so vprašanja, ki bi si jih morali zastaviti vsi, ki resnično želijo dobrobit slovenskega gospodarstva in družbe.

Pogovor z Javnim zavodom Bogenšperk

JAVNI ZAVOD BOGENŠPERK

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

Prihod toplejših pomladnih mesecev naznanja tudi začetek nove turistične sezone. Občina Šmartno pri Litiji se po številu gostov sicer ne more primerjati s turistično najbolje obiskanimi kraji v Sloveniji, kar pa ne pomeni, da nima razvojnega potenciala. Osrednjo vlogo pri razvoju turistične strategije ima Javni zavod Bogenšperk, zato smo k tokratnemu pogovoru povabili njegov skoraj celoten kolektiv, ki ga sestavljajo direktor Peter Avbelj, sodelavki Tatjana Polanc Kolander in Mojca Knez ter mlada pripravnica Neža Dacar.

Spoštovani sodelavci, dovolite mi, da se vam najprej v imenu uredništva Krajevnih novic zahvalim za vašo pripravljenost za sodelovanje pri tokratnem intervjuju. Kot sem omenil že uvodoma, smo na pragu nove turistične sezone, za katero si vsi želimo, da bi bila kar najbolj uspešna. V občini Šmartno pri Litiji sezona v resnici traja celo leto, vendar pomlad vseeno

pomeni na nek način njen začetek. S katerimi dogodki boste letos obeležili pričetek sezone?

Kljub stereotipu, da se na gradovih prireditve odvijajo predvsem v poletnih mesecih, za Bogenšperk velja, da se dogodki organizirajo preko celega leta, in tako je za nami že glasbeni dogodek in prvo letošnje odprtje razstave v Galeriji gradu Bogenšperk. Eden od vrhuncev letošnjega programa na gradu bo zagotovo gostujoča razstava poslikanega porcelana iz Herenda na Madžarskem, ki jo bomo odprli sredi aprila. Konec meseca maja pa bomo že priča otvoritvenemu dogodku XI. Festivala Bogenšperk. Javni zavod Bogenšperk povezuje in promovira lokalno turistično ponudbo v celotni občini, zato velja omeniti tudi ponudbo dogodkov v samem Šmartnem. Sredi meseca marca bomo izvedli prvi letošnji sejem Šmarski pomladanc, dober mesec kasneje pa bomo, tradicionalno, na velikonočni ponedeljek, 21. 4., priča srečanju lastnikov traktorjev v okviru Blagoslova traktorjev in traktoristov.

Če sodimo po zadnjih letih, se nam tudi letos gotovo obeta zelo pestro dogajanje. Nam lahko morda zaupate nekaj najodmevnejših dogodkov?

Kar zadeva organizacijo dogodkov, smo v domačem kraju zagotovo najbolj poznani po Festivalu Bogenšperk. Priprave na letošnjo, enajsto izvedbo se približujejo želenemu zaključku. Na dveh lokacijah – na gradu Bogenšperk, kjer bo izvedena večina dogodkov, in v Šmartnem – bomo od zadnjega petka v mesecu maju do zadnje nedelje v mesecu septembru, na predvidenih 20 dogodkih ponudili preplet vrhunske kulture, kulinarike in prostočasne dejavnosti. Po številu obiskovalcev bodo vrhunci letošnjega festivala zagotovo nastopi uveljavljenih glasbenih umetnikov in kulinarični dogodek »Šmartno kuha«. Začnemo 30. 5. s koncertnim nastopom Gregorja Ravnika, v juniju mu bodo sledili Kvatropirci in skupina Siddharta, v začetku julija pa bosta »moči« združila skupina Orlek in Vlado Kreslin, sredi septembra pa bo predvsem mlajšo populacijo ogrela skupina Kokosy. To je zgolj nekaj vrhuncev letošnjega festivalskega dogajanja, pripravljamo pa še nekaj presenečenj, ki jih bomo razkrili v tednih pred uradnim začetkom festivala.

Festival Bogenšperk, ki je lani doživel jubilejno deseto izvedbo, bo tudi letos med pomladjo in jesenjo prinesel številne prireditve, od koncertov in odprtja razstav do priljubljenih kulinaričnih dogodkov. Ali nas v letošnjem letu čakajo kakšne pomembne novosti?

Koncept samega festivala bo za letos še ostal večinoma v dosedaj začrtanih okvirjih. Najširšo publiko ponovno nagovarjamo s koncertnimi in kulinaričnimi dogodki, bolj butični dogodki pa bodo namenjeni ljubiteljem likovne umetnosti, literature in tudi rekreacije. Dosedanja struktura obiskovalcev je pokazala, da so vsebine zanimive za vse starostne skupine in temu želimo slediti tudi v prihodnje. Zavedamo se, da je prostora za nadgradnjo in izboljšave še veliko, zato vsako leto uvedemo vsaj eno novost – letos posebej z ozirom na mlade, saj je v zadnjem obdobju, ob podpori občine, v zavodu zaživela mladinska dejavnost.

V zadnjih nekaj letih ste zasnovali kar nekaj dogodkov, ki so jih obiskovalci od blizu in daleč toplo sprejeli. Med njimi velja izpostaviti zlasti kulinarično prireditev Šmartno kuha, ki vsako leto privablja lepo število obiskovalcev. K temu poleg pestre ponudbe veliko pripomore tudi dobra organizacija. Kako velik zalogaj je priprava takšne prireditve za tako majhen kolektiv?

Kulinarični dogodek res sodi med največje organizacijske zalogaje v naši ustanovi. Zagotovo sta bili najtežji organizaciji prva prireditev leta 2019 in nato »koronska« v letu 2021; zadnji izvedbi pa sta minili že karseda utečeno. Pri prvi izvedbi smo se delno naslonili na izkušnje, ki smo jih tekom let pridobili na prireditvi Noč čarovnic, nekaj pa smo seveda »pobrali« iz organizacij podobnih dogodkov pri nas in v tujini. Največjo skrb za izvedbo nam vsako leto predstavlja vreme, saj se prireditev odvija na prostem. V prihodnosti si želimo, da bi jo naredili širše prepoznavno, kar pa je povezano predvsem s širšo promocijo celotne blagovne znamke, torej Festivala Bogenšperk. Sam koncept pa naj bi nadgrajevali v smeri osvežitve ponudbe – tiste, ki je na voljo pri ponudnikih na stojnicah – in vzpostavitve spremljevalnega programa.

Načrtov za razvoj ponudbe je gotovo zelo veliko, so pa pogojeni s številnimi dejavniki. Kaj bi izpostavili kot glavno oviro pri razvoju turizma v naši občini?

V kolikor se primerjamo s sosednjimi občinami je glavna ovira zagotovo manko prenočišč. Z njimi bi pridobili tudi večdnevne goste, posledično pa možnost, da se v večjem obsegu koristi obstoječa in razvije dodatna ponudba. Veliko je namreč že obstoječe kvalitetne ponudbe, ki pa jo je praktično nemogoče v večjem obsegu vključiti v program obiskovalcev, ki si v povprečju za našo destinacijo vzamejo pol dneva. Marsikateri ukrep pa seveda ni odvisen od lokalne ponudbe. Žal se decentralizacija turistične promocije v Sloveniji še ni zgodila, kar (žal) občutimo tudi mi.

Niso pa na poti do uresničitve ciljev samo ovire, ampak tudi priložnosti. Kje so po vašem mnenju največji potenciali šmarske občine?

Potenciali naše občine na področju turizma so zagotovo v geografski poziciji, dejstvu, da smo na zelenem podeželju, ki je stalni trend v turizmu, in bogati dediščinski kulturi. Glede uspeha drugih gospodarskih panog v našem okolju je realno pričakovati, da bi bili tudi projekti na področju turizma ekonomsko upravičeni.

Zadnje desetletje je prineslo zelo velike pretrese tudi na področju turizma, spomnimo se samo epidemije koronavirusa. Najbolj merljive podatke imate gotovo za grad Bogenšperk, ki je naš glavni turistični biser. Kako je bilo z obiskom gradu v zadnjih letih? Ali beležite rast ali upadanje števila obiskovalcev?

Število vseh obiskovalcev gradu Bogenšperk – tistih, ki so si ogledali muzejske razstave ali posamezne prostore gradu ali se udeležili dogodkov – je bilo lani najvišje v zadnjih treh letih, in sicer blizu 22.000. V to statistiko pa niso vključeni svatje v sklopu porok, dnevni obiskovalci parka in gostje ponudnika gostinskih storitev na gradu. In ti pripomorejo, da je končna številka na letni ravni blizu 40.000.

Število obiskovalcev v zadnjih letih niha v obe smeri, določeno število dogodkov se namreč odvija na prostem, slednje pa je po-

vezano z vremenom. Kljub temu pa je trend obrnjen navzgor, kar še posebej velja za tuje obiskovalce. Med obiskovalci muzeja jih je bilo lani za slabo desetino, njihovo število se tako počasi približuje številki 1000.

Za privabljanje tako domačih kot tujih gostov je treba nenehno izpopolnjevati ponudbo. Ciljna skupina obiskovalcev gradu so šolarji, za katere je treba pripraviti tudi pedagoške programe. Ali v letošnjem letu načrtujete kakšne večje vsebinske novosti?

Zavedamo se, da je za privabljanje tako domačih kot tujih obiskovalcev ključno nenehno prilagajanje in nadgrajevanje naše ponudbe. Šolarji predstavljajo pomemben del naših obiskovalcev, zato v okviru pedagoških programov stalno razvijamo vsebine, ki so izobraževalne, interaktivne in prilagojene različnim starostnim skupinam. V letošnjem letu smo med ponudbo pedagoških programov za šole vključili dve novi delavnici, ki se povezujeta s heraldiko in knjigoveštvom. Učenci bodo na teh delavnicah spoznali pomen grbov in družinskih simbolov ter se preizkusili v osnovah oblikovanja lastnega grba. Prav tako bodo raziskovali knjigoveško dediščino ter skozi praktično delavnico odkrivali, kako so se v preteklosti ročno vezale knjige.

Poleg tega pa se v letošnjem letu osredotočamo tudi na razširitev naše ponudbe za odrasle in starejše obiskovalce. Poseben poudarek namenjamo grafičnim delavnicam za odrasle in starejše, na katerih bodo udeleženci lahko spoznali tradicionalne tehnike, ki so bile nekoč pomemben del delovanja gradu. Hkrati bomo ponudili tudi team building delavnice za podjetja in skupine, ki želijo skozi ustvarjalni proces okrepiti timski duh in se preizkusiti v grafičnem ustvarjanju.

Javni zavod Bogenšperk že dolgo sodeluje z raznimi ustanovami, društvi in posamezniki iz Slovenije in tujine. S kom v zadnjem obdobju največ sodelujete?

Aktivna partnerstva so stalna, nekatera pa samo enkratna, kot so denimo nastopi na prireditvah ali pa za posamezne produkte, kot je denimo sodelovanje s Kletjo Brda, s katero smo pripravili našo lastno grajsko penino. Naš prvi partner je seveda naš ustanovitelj – Občina Šmartno pri Litiji, nato pa ustanove in društva, ki delujejo znotraj občinskih meja. Posebej je potrebno izpostaviti društvo LILA, ki vsako leto obogati vsebine na gradu Bogenšperk. Zelo dobro je vzpostavljeno sodelovanje s sorodno ustanovo v občini Ivančna Gorica, prepričani smo, da bo v prihodnje steklo takšno sodelovanje tudi s sorodno ustanovo v Litiji, saj so bili okviri za to postavljeni že pred leti. In nenazadnje se lahko pohvalimo tudi s sodelovanji z likovnimi umetniki iz sosednjih držav, kar se rezultira v razstavni dejavnosti na gradu.

Bi si želeli sodelovanja še s kom, s katerim do zdaj niste sodelovali?

Želja je še kar nekaj, denimo na področju gostovanja uveljavljenih domačih in tujih umetnikov, je pa slednje odvisno tako od zmožnosti zagotavljanja tehničnih pogojev in potrebnega finančnega okvira. Kot muzejska ustanova želimo v prihodnosti stremeti za partnerskimi sodelovanji s panožnimi ustanovami v smeri skupnih projektov in gostujočih razstav.

Predvsem pa je stalna želja, da bi grad Bogenšperk dobil ustrezno in stalno mesto na nacionalni ravni – bodisi s strani pristojnega ministrstva (področje muzealstva) bodisi kot del širše turistične strategije. To usodo delimo z večino gradov na Slovenskem, saj po prenehanju delovanja nacionalnega panožnega združenja dobro posluje zgolj peščica tovrstnih objektov.

Napredek je mogoč le s povezovanjem, saj je sicer na zahtevnem trgu turistične ponudbe zelo težko preživeti. Zavod že nekaj časa sodeluje z ustanovami onkraj Bogenšperka, s katerimi skupaj nastopa tudi pri promociji. Kako bi ocenili vaše sodelovanje s severnodolenjskimi partnerji?

V lanskem letu smo z Javnim zavodom za kulturo in turizem Prijetno domače Ivančna Gorica uspešno predstavili prvo skupno turistično zloženko Pristno in butično, ki predstavlja grad Bogenšperk, cerkev sv. Martina v Šmartnem, Hišo kranjske čebele v Višnji Gori in Jurčičevo domačijo na Muljavi. Letak je bil izdan v treh jezikih (slovenščini, angleščini in italijanščini). Preko partnerstva smo produkt in destinacije predstavljali na dveh sejmih v Italiji (Milano, Bolzano) in pripravili bloge na italijanskih spletnih straneh. V letošnjem letu bomo sodelovanje podaljšali in ga še nadgradili v turistični paket, saj želimo gostom ponuditi možnost preživljanja večdnevnega dopusta v našem delu Slovenije, predvsem pa se nam zdi pomembno, da tovrstno pojavljanje destinacij na tujih trgih potrebuje stalno večletno prisotnost.

Kot vse več podobnih ustanov, si tudi Javni zavod Bogenšperk prizadeva za sodelovanje v raznih, tudi mednarodnih projektih. Po eni strani to krepi sodelovanje s sorodnimi institucijami, po drugi pa lahko prinese prepotrebna finančna sredstva, potrebna za vlaganja v nadaljnji razvoj. Ali je zavod trenutno vpet v kakšen tak projekt?

Po uspešno izvedenih evropskih projektih Lokalident, v okviru katerih se je oblikovala blagovna znamka Šmartna in pripravil širok nabor promocijskega gradiva lokalnih ponudnikov, ter Garkelj, ko smo v sodelovanju z Arboretumom Volčji Potok ob gradu zasnovali in zasadili tradicionalni vrt, smo se nedavno prijavili na razpis Interreg s projektom Inkluzivna in inovativna dediščina. Naš cilj je povečati dostopnost gradu Bogenšperk in muzejskih razstav ranljivim skupinam. V okviru projekta načrtujemo izvedbo dveh interaktivnih muzejskih eksponatov, ki bi vključevala tudi razširjeno in virtualno resničnost, umestitev slušnih in taktilnih pripomočkov, klančin ter – kot glavno naložbo – izgradnjo dvigala.

Idejni projekt za razpis smo pripravili v sodelovanju z Občino Šmartno pri Litiji, ki ga bo – v primeru, da bo projekt odobren – financirala v višini dvajsetih odstotkov, kar osemdeset odstotkov sredstev pa bo Občina – če bo projekt odobren – prejela nepovratnih, kar je bistvenega pomena.

Pri črpanju evropskih sredstev sodelujemo tudi z Razvojnim centrom Srca Slovenija in LAS-om Srce Slovenije, ki je konec lanskega leta najavilo razpis za sredstva iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, za katera bomo kandidirali s projektom, ki ga pripravljamo z lokalnimi partnerji. Gre za projekt krožne poti – peš ali s kolesom, ki jo bomo povezali z gradom Bogenšperk in vinorodnim okoliščem ter tako ponudili obiskovalcem obogaten turistični produkt.

Sredstva si obetamo tudi iz razpisa Turizma Ljubljana, ki se je letos odločilo podpreti tradicionalne lokalne dogodke v regiji, zanimive tudi za tuje turiste.

Letos bo treba pripraviti nov petletni strateški načrt za Javni zavod Bogenšperk, ki bo začrtal tudi razvoj turizma. Ali boste k nastajanju tega pomembnega dokumenta pritegnili tudi lokalno skupnost?

Vsekakor. Aktualna programska »petletka« se z letošnjim letom zaključuje. V tem mesecu bomo začeli postopke na ravni naše ustanove za nov strateški načrt 2026–2030, ki jih želimo do jeseni nadgraditi s stališči deležnikov v lokalni skupnosti. Predvsem mora nov programski načrt zavoda, poleg začrtanih nalog v okviru javne službe, čimbolj vključiti potrebe naših občanov na področjih, ki jih pokrivamo in so posebej zanimive za širšo populacijo, to pa je tako kulturna kot ostala ponudba iz delokroga zavoda.

Spoštovani sodelavci, žal smo že na koncu našega pogovora. V imenu uredništva se vam še enkrat zahvaljujem in vam želim uspešno sezono.

54. tekmovanje mladih glasbenikov Republike Slovenije TEMSIG

Avtorica članka: Brigita Šuler, vodja aktiva zasavskih glasbenih šol in članica organizacijskega odbora 54. tekmovanja TEMSIG

3. 3. 2025 se je pričelo že 54. tekmovanje mladih glasbenikov Republike Slovenije – TEMSIG, ki bo potekalo na glasbenih šolah v okolici Ljubljane in Zasavja.

Tekmovalne discipline letošnjega TEMSIG-a so klavir, flavta, kljunasta flavta, oboa, saksofon, klarinet, fagot, petje, diatonična harmonika, komorne skupine s trobili in komorne skupine jazz. Organizatorji letošnjega tekmovanja so Zveza slovenskih glasbenih šol, Komisija TEMSIG (stalna strokovna komisija Zveze slovenskih glasbenih šol za glasbena in baletna tekmovanja), Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani, Glasbena šola Domžale, Glasbena šola Frana Gerbiča Cerknica, Glasbena šola Hrastnik, Glasbena šola Kamnik, Glasbena šola Litija - Šmartno, Glasbena šola Logatec, Glasbena šola Trbovlje, Glasbena šola Vrhnika, Glasbena šola Postojna in Glasbena šola Zagorje ob Savi.

Tekmovanje mladih glasbenikov TEMSIG v organizaciji Zveze slovenskih glasbenih šol poteka neprekinjeno že od leta 1972. Državno glasbeno tekmovanje med drugim skrbi za povezovanje in kakovostno rast slovenske glasbene kulture ter za prepoznavnost in odličnost slovenskega glasbenega šolstva v mednarodnem okolju. Tekmovanje v posamezni disciplini poteka na vsaka tri leta in je razporejeno v starostne kategorije do 25. leta starosti. Tekmovanje TEMSIG je zaradi visokega nivoja in mednarodne primerljivosti od leta 1992 član organizacije EMCY (European Music Competition for Youth).

Na letošnjem tekmovanju pričakujemo 852 solistov in 29 komornih skupin, skupno se bo pred tričlanskimi strokovnimi žirijami uglednih glasbenikov iz Slovenije in tujine predstavilo 965 mladih glasbenih tekmovalcev.

Urnik izvedbe tekmovanja v zasavskih glasbenih šolah:

- **Glasbena šola Hrastnik**
  Disciplina: fagot (I., II. in III. kategorija) – 5. in 6. 3. 2025
  Disciplina: diatonična harmonika (I. kategorija) – 17. 3. 2025
- **Glasbena šola Trbovlje**
  Disciplina: klarinet (I., II. in III. kategorija) – od 3. do 5. 3. 2025 in od 12. do 15. 3. 2025
- **Glasbena šola Zagorje ob Savi**
  Disciplina: flavta (I. in II. kategorija) – 7. in 8. 3. 2025 ter od 13. do 16. 3. 2025
- **Glasbena šola Litija - Šmartno**
  Disciplina: komorne skupine s trobili (I., II. in III. kategorija) – 20. in 21. 3. 2025

Izbrani prvonagrajenci bodo nastopili na zaključnem koncertu 28. 3. 2025 v dvorani Lucijana Marije Škerjanca na Konservatoriju za glasbo in balet v Ljubljani, ko bo z začetkom ob 18. uri tudi podelitev odličij in posebnih nagrad. Vljudno vabljeni k poslušanju izjemnih mladih glasbenikov!

70 Glasbena šola Litija Šmartno

Orgelski večer na gradu Bogenšperk

Avtorica članka: Brigita Šuler

V četrtek, 30. 1. 2025, ob 18.30 so v Valvasorjevi knjižnici na gradu Bogenšperk spet zazvenele čudovite orgle.

Na orgle so že tradicionalno zaigrali učenci od 1. do 4. razreda Glasbene šole Litija - Šmartno in Orglarske šole Ljubljana. Nastopili so: Lucija Hribar, Tiatara Zupančič, Jaka Božič, Jakob Zupančič, Patricija Krhin, Martin Božič in Jurij Kernel. Mentor vsem mladim organistom je prof. Tilen Bajec.

Skoraj pomladni Kliše

KLIŠE

Avtorica članka: Živa Bučar

Nepredvidljivo vreme in začetek drugega semestra študentov nas nista ustavila – na Klišeju smo ostali maksimalno aktivni.

V duhu Prešernovega dne smo 8. 2. organizirali dogodek *Vizualna poezija*, na katerem smo raziskovali to edinstveno umetniško obliko. Po krajšem uvodu smo se tudi sami preizkusili v ustvarjanju. Hvala vsem, ki ste se nam pridružili, in posebna zahvala Danijeli za odlično vodenje!

Kulturni utrip nas ni zapustil niti po tem dogodku. 15. 2. smo v okviru *Kulturnega šoka* pripravili *Kavarniški koncert* v prijetnem ambientu kavarne Stara pošta. Občinstvo je uživalo v čudovitem petju Anuše Strle, ki jo je na klavirju spremljala Eva Ostanek.

Seveda pa nismo pozabili izkoristiti niti zimskega vzdušja. 22. 2. smo dan preživeli na belih strminah avstrijskega smučišča Nassfeld, kjer smo se naužili snežnih užitkov. Zdaj pa se že veselimo planiškega praznika in zaključka sezone smučarskih skokov. Pridruži se nam na ogledu ekipne tekme v smučarskih poletih, na kateri bomo skupaj navijali za slovenske letalce. Cena za člane kluba znaša 20 EUR, za nečlane 40 EUR (v ceno sta vključena vstopnica za ogled tekme in prevoz). Odhod bo 29. 3. 2025 ob 6.00 izpred Športne dvorane Litija. Število mest je omejeno, zato pohiti s prijavo prek obrazca na naših družbenih omrežjih! Se vidimo na naslednjih dogodkih!

Vse informacije o naših projektih, dogodkih in priložnostih za sodelovanje lahko najdeš na naši Facebook strani [Kliše – Klub študentov Litija in Šmartno] (https://www.facebook.com/klise.klub/) ali na naši spletni strani. Vse dijake in študente, ki bi želeli soustvarjati dogodke v lokalnem okolju, vabimo, da stopijo v stik z nami in postanejo del naše ekipe.

Komaj čakamo na nova skupna doživetja!

Dan kulture v Šmartnem

JAVNI ZAVOD BOGENŠPERK

Avtorica članka: Neža Dacar

Šmartno je 8. februarja zaživelo v duhu kulture in umetnosti. Ob slovenskem kulturnem prazniku je Javni zavod Bogenšperk v sodelovanju z Občino Šmartno pri Litiji, Knjižnico Litija, Vrtcem Ciciban, OŠ Šmartno pri Litiji in Društvom upokojencev Šmartno pripravil raznolik program, ki je obiskovalce vseh generacij popeljal skozi gledališče, literaturo, film in ostale ustvarjalne dejavnosti na treh lokacijah – v kulturnem domu, na Staretovem trgu in na gradu Bogenšperk.

Že v dopoldanskih urah so v kulturnem domu najmlajši uživali v otroški gledališki igri *Jupiii palica* vzgojiteljic Vrtca Ciciban in projekciji animiranega filma *Neverjetna zgodba o velikanski hruški*. Na Staretovem trgu so sledile številne dejavnosti za vse generacije, od lova na zaklad po Šmartnem, ure pravljic v krajevni knjižnici v Šmartnem do medgeneracijske delavnice društva upokojencev in

odprtja fotografske razstave. Med programom smo se podružili ob topli kavi in čaju, ki sta nam ju postregla župan Blaž Izlakar in podžupan Darko Vidic. Opoldne je sledil glavni del prireditve – literarni recital pod vodstvom Knjižnice Litija, na katerem so obiskovalci prisluhnili recitalu članov ZaTeatra in učencem OŠ Šmartno pri Litiji. Pogumnejši obiskovalci so se lahko tudi sami preizkusili v vlogi nastopajočih. Popoldanski del kulturnega dogajanja v občini je potekal na gradu Bogenšperk z brezplačnimi vodenimi ogledi po muzejskih razstavah, ob katerih so številni obiskovalci spoznavali bogato kulturno dediščino. Dan kulture se je zaključil v kulturnem domu z gledališko predstavo domačih gledališčnikov KUD Vajkard.

Kljub skritemu soncu so se številni obiskovalci udeležili dogodkov in s svojo prisotnostjo dokazali, da kultura združuje in bogati skupnost. Hvala vsem, ki ste soustvarili ta čudovit praznik!

Novice iz Doma Tisje

Avtorici člankov: Leonida Razpotnik, direktorica, in Sonja Smergut

DOM TISJE PREJEL ZLATO PRIZNANJE ZA DELO PO METODI KULTURE USKLAJENIH ODNOSOV

Dom Tisje je kot prvi dom v Sloveniji prejel zlato priznanje za delo po metodi kongruentne odnosne nege. V februarju smo po pregledu s strani podjetja QSocial izpolnili pogoje za prejem prvega zlatega priznanja v Sloveniji za delo po omenjeni metodi. Kongruentna odnosna nega temelji na spoznanju, da je pogoj za kakovost oskrbe medčloveški odnos. Za oskrbo in nego bolnih, zlasti kronično bolnih in starih ljudi v dolgotrajni oskrbi, je ta spoznanja razvil Rudiger Bauer. Svoja spoznanja pri delu z bolniki je podkrepil z izsledki iz nevroznanosti.

V domu smo že v letu 2014 pričeli s prvimi izobraževanji štirih zaposlenih, ki smo postale certificirane učiteljice kongruentne odnosne nege. Vsa nova znanja, ki smo jih pridobivale na seminarjih, smo sproti uvajale v naše delo. Kongruentna odnosna nega se opre na pozitivne dogodke iz človekove osebne zgodovine, na vse, kar človeka veseli, ga izpolnjuje in motivira. Hkrati se izogibamo spominom, ki v človeku vzbujajo negativna čustva. Način dela s posameznim stanovalcem mora biti poznan vsem članom tima, določi se referenčne osebe, ki več časa namenijo posameznemu stanovalcu. Med referenčno osebo in stanovalcem se izgrajuje odnos, ki preseže običajen negovalni odnos. Pred nami se pojavi človek v vsej svoji razsežnosti.

Spremenjen način dela zahteva tudi drugačno organizacijsko zasnovo doma. Izgrajujejo se stalni delovni timi, ki so pri svojem delovanju avtonomni. Tim opolnomoči svoje člane, s stalnostjo se doseže večjo varnost obravnave, pričakuje se večja odgovornost do opravljenega dela, krepi se pripadnost domu in poslanstvu, ki ga opravljamo. V domu prihaja do notranje deinstitucionalizacije ustanove, ki doseže večjo normalizacijo življenja za stanovalce. Okrepi in prepozna se talente, sposobnosti, ideje zaposlenih za dosego večje kakovosti na vseh področjih življenja in dela v domu.

Dobri medsebojni odnosi privabljajo tudi nove delavce. Dom Tisje je prepoznan po znamčenju delodajalca skozi zaposlene, kar pomeni, da dom preko vrednot, ki jih živi, pridobiva nove kadre. Naš cilj je, da zaposleni z veseljem prihajajo na delo in z zadovoljstvom z opravljenim delom odhajajo domov! Delo v domu je zahtevno tako fizično kot tudi psihično. Umetnost je zlasti v dobri in spoštljivi komunikaciji med nami vsemi, ki živimo, delamo in prihajamo v dom, ter ustvarjanju dobrih medsebojnih odnosov. Dosežek priznanja je veliko priznanje našemu delu, katerega korenine segajo že daleč v preteklost.

Verjamem in zaupam, da je živeti in delati v Domu Tisje lepo!

DOM TISJE ŠMARTNO PRI LITIJI PONUJA KOSILA ZA ZUNANJE NAROČNIKE

V okviru tržne dejavnosti v domu že dlje časa pripravljamo zdrave in raznolike obroke tudi za zunanje naročnike. Jedi so pripravljene v skladu z načeli zdrave prehrane, na voljo pa je tudi možnost dietne prehrane. Obroki so skrbno pripravljeni iz kakovostnih sestavin, da zagotavljajo uravnoteženo prehrano in dobro počutje. Kosila vam dostavimo na dom v kakovostni navadni ali termo posodi.

Kosilo lahko pojeste tudi v domski jedilnici oziroma ga sami odnesete domov. Prav tako lahko svojci, ki obiščejo stanovalce, kosilo zaužijejo v domu, za kar se bon kupi na recepciji.

Jedilnik si lahko ogledate na naši spletni strani, za več informacij in naročila pa pokličite socialno službo Doma Tisje na 01 890 01 06 ali 01 890 01 07. Z veseljem poskrbimo, da bo vaš obrok okusen in prilagojen vašim prehranskim potrebam. Vabljeni, da si zagotovite kakovostne vsakodnevne obroke!

V spomin: Franc Možina – Aco (1953–2024)

Avtorica članka: Milena Strmljan v imenu Društva rejcev drobnice Litija - Šmartno Pastirci, Lovske družine Šmartno pri Litiji in Acovih hčera

Franc Možina, bližnjim in prijateljem znan kot Aco, se je rodil očetu Francu in mami Gabrijeli 14. 11. 1953.

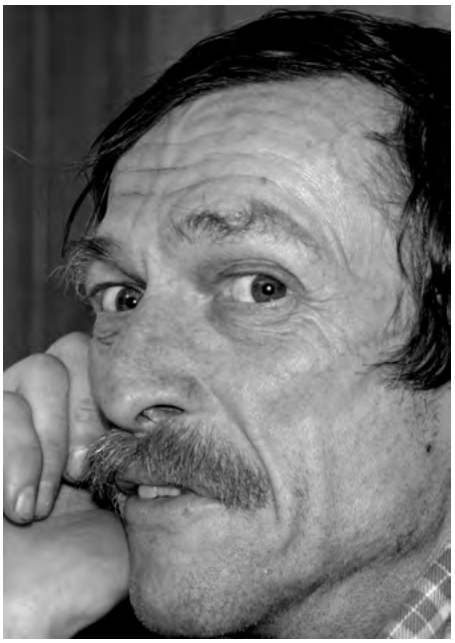

S sestro Jelko sta odraščala v urejeni družini, ki je bila močno vpeta v lokalno skupnost. Že kot otrok je bil zelo družaben in je z otroki svojih let rad uganjal vragolije – od lovljenja rib, plezanja na kozolce do spuščanja po savskih brzicah. Rad je imel živali, kar se je pokazalo tudi v njegovi poklicni izbiri. Po končani osnovni šoli je pridobil srednjo veterinarsko izobrazbo, nato pa se vpisal na višjo kmetijsko šolo v Mariboru. Zaposlil se je na kmetijskem posestvu Grmače, kasneje pa delal tudi kot strokovni sodelavec na področju kmetijstva. Nato je pridobil status kmeta in skozi to uresničeval svojo poklicno pot. Na kmetiji – »Pr´ Bancerl« po domače – se je dogajalo marsikaj, od reje drobnice v prvi vrsti do gojenja shitak, šampinjonov, rib, pa vse do izvajanja učne poti Pastirc, namenjene prvi triadi osnovnih šol. Preden je nastopil služenje vojaškega roka je spoznal Marijo, s katero si je po prihodu domov ustvaril družino. V zakonu sta se jima rodili Katarina in Barbara.

Aco je bil glavni pobudnik, ustanovitelj in dolgoletni predsednik ter častni član Društva Pastirci. Njegova jasna vizija, vztrajnost in srčna predanost društvu so bile močna gonilna sila, da je društvo ob ustanovitvi aprila 2004 hitro zaživelo in začelo aktivno delovati. Poslanstvo društva je bilo povezati in združiti male rejce drobnice, ki so s to dejavnostjo pripomogli k preprečevanju zaraščanja strmih kmetijskih površin v ožji in širši okolici Litije in Šmartnega pri Litiji.

S svojim karizmatičnim in prijaznim pristopom mu je uspelo odpreti mnogo vrat, s čimer je dosegel prva odobravanja in podporo družbe temu delu živinoreje. Ustvaril je mnogo vezi z ostalimi društvi po Sloveniji in pripomogel k nastanku velike družine slovenskih rejcev drobnice. Članom Društva Pastirci je vedno nesebično pomagal. S svojim profesionalnim znanjem in nasveti je pripomogel k obvladovanju bolezni in drugih neugodnih situacij pri reji drobnice. Vedno je svetoval in pomagal članom tudi pri pridobivanju finančnih sredstev.

Veliko mu je pomenilo, da so se v društvo pridruževali mladi člani. Z vso skrbnostjo in modrostjo se jim je posvečal in jih z izrednim čutom za mlade spodbujal za rejo drobnice. Društvu Pastirci je posvetil velik del svojega življenja, to je bil njegov življenjski projekt. Pod njegovim vodenjem so člani čutili jasno poslanstvo in cilje društva. Velika je Acova dediščina v društvu. Člani Društva Pastirci so za njegovo opravljeno delo iskreno hvaležni in se bodo zavzeto trudili nadaljevati njegovo delo.

V majhni vasici Jablaniški Potok je imel svoj raj. V tihi dolini ob bistrem potočku je imel majhno kmetijo, povezan z naravo je tu svobodno užival preprosto življenje. Ljubezen do narave je bila zagotovo razlog, da se je kot lovski pripravnik leta 1991 pridružil zeleni bratovščini v Lovski družini Šmartno, po letu dni opravil lovski izpit in postal lovec.

Med šmarskimi lovci je bil cenjen in spoštovan, imeli so ga radi, ker je bil vedno pripravljen pomagati pri vsakršnem lovskem opravilu v lovišču ali pri lovskem domu na Grilovcu. Lovski tovariši so ga večkrat obiskali na kmetiji in z njim uživali v prekrasni naravi ob potoku z ribami, na bližnjem pašniku pa so se pasle njegove ovce. Rad se je pomenkoval s svojimi lovskimi prijatelji, z žarom je pripovedoval o reji drobnice, pripravi postrvi na žaru, o stari žagi za razrez hlodovine na en list ter raznih drugih opravilih na zemlji, v katerih je neizmerno užival in se jih veselil.

Bil je dober poslušalec in skrivnosten, miren, redkobeseden, razmišljujoč človek. Za osebno sprostitev je rad poprijel za svojo klavirsko harmoniko in ob lepih melodijah in prijetnem nasmehu na njegovem obrazu razveseljeval lovske prijatelje. Ko mu je zdravje še dopuščalo, da je šel na lov, so se njegovi užitki in zadovoljstvo na lovu največkrat končali z opazovanjem divjadi in manj z željo po uplenitvi. Znal je ceniti sonaravni odnos med divjadjo in človekom. Lovska družina Šmartno pri Litiji mu je ob okroglih jubilejih podelila plaketo in bronasto ter srebrno medaljo, ob praznovanju 70-letnice delovanja Lovske družine Šmartno pa tudi družinsko priznanje za večletni trud in prizadevanje pri delovanju ter razvoju Lovske družine Šmartno.

Zadnja leta je preživel zaznamovan s težkimi zdravstvenimi situacijami, ki pa so le še utrdile njegov izraziti smisel za humor. Ko sam ni več zmogel, je dajal natančne napotke, organiziral delo prek telefona in na sploh bdel nad vsem dogajanjem tako doma kot v društvih, v katerih je bil aktiven. Imel je veliko željo, da strne vse aktivnosti v sklopu Društva Pastirci v obliki zbornika, a ga je čas žal prehitel. Priprava zbornika bo tako pristala na seznamu opravil za člane društva, ki bomo društvo peljali dalje v nova in nova poglavja. Iskrena hvala za vse!

Naj se spočije po težkem obdobju bolezni, ki ga je izčrpavala v zadnjem obdobju njegovega življenja.

Kdor živi v spominu drugih,
ni mrtev, je samo oddaljen.
Mrtev je tisti, ki ga pozabijo.
Aco za vedno ostaja v našem spominu!

MePZ Zvon na praznovanju kulturnega praznika v Novi vasi na Blokah

Avtorica članka: Katarina Kragelj

Letos se je na kulturni praznik v našem kraju dogajalo toliko novega in zanimivega, da me je prav skrbelo, če bom uspela z mojimi vnuki ujeti vsaj nekaj od vsega, ker smo že zgodaj popoldne z zborom odpotovali na gostovanje v Novo vas na Bloke. Vendar smo uspeli obiskati kino predstavo, kjer smo dobili še kokice za zraven. Tudi recitala na trgu nismo zamudili, za obisk knjižnice pa nam je, žal, zmanjkalo časa. Vse pohvale organizatorjem za trud in res lepa doživetja.

Avtobus je člane zbora MePZ Zvon in zborovodkinjo Marijo Celestina pripeljal v Novo vas, kjer nas je sprejel gospod Marjan Mah, ki nam je povedal veliko zanimivosti o kraju in nas peljal v cerkev sv. Mihaela. Oba z ženo sta nas tudi prijazno pogostila.

Nato smo se odpravili v osnovno šolo, kjer je sledil ogled muzeja o zgodovini smučanja na Blokah. Koncert, kamor nas je povabil MePZ iz Nove vasi, je bil namenjen praznovanju kulturnega praznika. Program je bil zelo pester in bogat ter je potekal v večnamenski dvorani Bloški smučar v osnovni šoli. Nastopil je mešani pevski zbor KD Bloke pod vodstvom Tanje Avsec. Zbor je spremljal domači harmonikar Jan Zgonc, ki je nastopil tudi z lastno skladbo *Cin, cin Drežnica* za diatonično harmoniko. Jan je popestril tudi druženje nastopajočih po prireditvi. Vokalna skupina Diva, KD Bloke, je pod vodstvom Irene Cundrič Iskra zapela štiri pesmi. So ena najboljših skupin na Notranjskem in se redno udeležujejo zborovskih tekmovanj Sozvočja. Prvi del je sklenila folklorna skupina Bloke, ki je nastopila s krstno predstavitvijo plesno pevske zgodbe Bloški smučar, ki jo je pripravil član skupine, domačin Rado Ponikvar. Naš zbor se je s spletom pesmi in recitacij iz igre s petjem *Ta presneta ljubezen* predstavil na koncu. Spremljal nas je citrar Tomaž Plahutnik, vezno besedo sta prepletali članici zbora. Kulturni praznik smo zaključili z druženjem in pogostitvijo, ki so jo pripravile članice Društva kmečkih gospodinj Zarja, ki deluje v okviru Turističnega društva Bloke.

Naši prijazni gostitelji so se res potrudili in nam pripravili nepozabno doživetje. MePZ Zvon pripravlja koncert 29. 3. 2025 v naši kulturni dvorani, kamor smo povabili župnijski pevski zbor Žvrgolevčki in mešani pevski zbor KD Bloke. Vezi z Blokami ostajajo tudi zaradi njihovega in našega župnika.

Novice iz MDI Litija in Šmartno pri Litiji

Avtorja člankov: Miro Vidic, predsednik, in Vera Bric

PROGRAM NEKATERIH DEJAVNOSTI DRUŠTVA V FEBRUARJU 2025

A – področje socialnih dejavnosti:

- rekreativna vadba pod strokovnim vodstvom, prilagojena posameznikom: vsak torek od 9.30 do 10.30 v novem domu;
- ustvarjalne delavnice: vsak torek od 10.00 dalje v prostorih društva;
- vadba v bazenu v Šmartnem, skupaj s člani društva diabetikov: vsako sredo od 16.00 do 17.00;
- klekljanje: vsak četrtek od 16.30 do 19.00 v novem domu;
- pohodi, skupaj s člani društva diabetikov: vsak četrtek.

B – področje športnih sekcij:

- strelstvo: vsak četrtek od 16.00 do 17.30 na strelišču v Šmartnem;
- balinanje od ponedeljka do petka od 16.00 dalje na balinišču društva; v slabem vremenu prstomet v novem domu;
- šah: v novem domu; urnik vadbe se prilagaja udeležencem;
- kegljanje: vadba na kegljišču KK Litija – urnik po dogovoru udeležencev;
- pikado: vsak torek od 11.00 do 12.00 v novem domu;
- namizni tenis: vsako sredo in petek od 16.00 do 19.00 v novem domu.

K sodelovanju vabimo nove udeležence, zlasti je zaželeno pomlajevanje kadra. Vse občane obveščamo, da je za letovanje v Cavtatu od 25. 6. do 2. 7. 2025 rezerviranih že 130 mest. Do zasedbe polne zmogljivosti ostaja prostih še 20 mest. Člane društva obveščamo, da je višina letne članarine tudi za leto 2025 ostala nespremenjena v višini 12 EUR za člane s statusom in 15 EUR za podporne člane. Prijazen začetek novega leta in povabilo k našim dejavnostim.

PREDNOVOLETNI OBISKI

Priprave na prednovoletne obiske se pričnejo v društvu že v drugi polovici novembra. Sestanejo se člani socialne komisije, ki ob tej priliki pregledajo sezname oseb, ki smo jih obiskali preteklo leto. Glede na obseg finančnih sredstev se dogovorijo tudi o vsebini darilnega paketa. Zelo pomembno je in veseli smo, da nam del prehrambnih artiklov odstopi Območno združenje Rdečega križa iz Litije. Pri dogovarjanju z njimi pa nismo vedno enako uspešni. Vsekakor nas moti dejstvo, da nam zagotavljajo, da pridobljene FIHO pakete podeljujejo izključno po krajevnih skupnostih. Ne bi

sodila o tem, ali je temu res tako, saj sta dva člana socialne komisije iz dveh različnih krajevnih skupnosti trdila, da teh paketov njihovi krajani niso bili deležni.

Člani društva, ki opravijo obisk, pripravijo pisna poročila, ki jih navadno v januarju pregledajo na sestanku socialne komisije. Pred novim letom je bilo tako opravljeno 55 obiskov z vročitvijo darilnega paketa in setvenega koledarja ter približno deset z bolj simboličnim darilcem. Prepričani smo, da nekaterim več kot darilni paket pomenita klepet in z obiskom izkazana pozornost.

Res je, da s seznama obiskanih ugotavljamo, da bolj ali manj vsako leto obiskujemo iste občane. Kot smo že večkrat pisali, nimamo dobrega pregleda, kdo vse bi bil še dodatno potreben naše pozornosti. Pohvalno je, da se pri obiskih angažira tudi predsednik krajevne skupnosti, kot je to primer na Vačah. Predvidevamo, da ti bolje poznajo svoje krajane in življenjske pogoje, v katerih živijo. Na pobudo socialne komisije bomo v društvu skušali vzpostaviti stik z več predsedniki krajevnih skupnosti, vse z namenom, da bolje spoznamo posameznike, ki bi jim materialna ali nematerialna pomoč društva polepšala ali olajšala njihov vsakdan.

Pomemben vidik obiska pa je tudi dejstvo, da s člani, ki so se pred leti redno udeleževali aktivnosti v društvu in tega zaradi zdravstvenih razlogov ne zmorejo več, še vedno vzdržujemo povezanost in zagotovimo občutek, da nanje nismo pozabili.

RAZDELJENE KAPACITETE

Zveza delovnih invalidov Slovenije nam je za leto 2025 dodelila 25 tedenskih terminov za koriščenje kapacitet za ohranjanje zdravja, in sicer sedem več kot lani. Kapacitete imamo na razpolago po deset v Termah Čatež in Izoli, po eno v Termah Ptuj, Rogaški Slatini in Fiesi ter dve v Radencih. Termini so razporejeni skozi vse leto, ne samo v poletnih mesecih, za katere v društvu prejmemo daleč največ prijav. Tako smo imeli na razpolago deset terminov od januarja do maja, sedem od junija do avgusta in osem od septembra do decembra.

O razporeditvah kapacitet je januarja po prej skrbno pripravljenem predlogu odločala socialna komisija. Ob pregledu prijav žal vsako leto ugotavljamo, da so prijavnice zelo nepopolno izpolnjene, čeprav so kot obrazec izredno preproste. Tudi navedeni podatki vedno niso točni, zato moramo resničnost navedb na vsaki prijavnici preveriti. Največ nepravilnosti ugotovimo pri navedbi podatka o zadnjem koriščenju kapacitet in o letu vpisa v naše društvo. Evidence, ki se vodijo v društvu, nam na srečo omogočajo preverjanje vsakega navedenega podatka. Ravno zaradi tega so občasni očitki, da smo pri razdelitvi kapacitet pristranski, več kot neutemeljeni.

V razpisnem roku smo prejeli 42 prijav, ravno toliko kot leto poprej. Prvi kriterij izločanja so bili kandidati, ki so koristili kapacitete zadnja tri leta, kar je v skladu z določili Pravilnika o postopku dodelitve socialno zdravstvene pomoči. Teh je bilo 13. Po razporeditvi so ostali še štirje kandidati, ki so bili izločeni na podlagi točkovanja. Kriteriji za točkovanje so: status invalida, odstotek telesne okvare, trajanje članstva, koriščenje kapacitet v preteklih letih, aktivnosti v društvu, termin koriščenja. Socialnega statusa invalida ne ugotavljamo, ker glede na varovanje osebnih podatkov za to nismo pristojni.

Koriščenje je bilo tako odobreno 25 prijavljenim kandidatom, od tega kar petim takim, ki so koristili kapacitete pred manj kot tremi leti, in sicer zato, ker so navedli datum koriščenja v januarju, februarju in decembru, ko je sicer najmanj zanimanja za tedenske počitnice. Interes društva pa vsekakor je, da se zapolnijo vsi razpoložljivi termini.

O odločitvi socialne komisije so bili vsi prijavljeni kandidati pisno obveščeni. Tudi zavrnjeni kandidati imajo še vedno možnost koriščenja v primeru, da ne pogojujejo lokacije in termina letovanja. V dopisu smo jim svetovali, da pokličejo v tajništvo društva, kjer se vodi čakalna lista za primer odpovedi koriščenja kapacitete člana, ki mu je bilo letovanje dodeljeno, ali v primeru, da nam Zveza delovnih invalidov Slovenije dodatno ponudi proste kapacitete. Proste kapacitete nam ponudijo v primeru, da jih v ostalih društvih po vsej Sloveniji ne izkoristijo. Zelo malo verjetno pa je, da se to zgodi v poletnih mesecih.

Razvojni center Srca Slovenije

RAZVOJNI CENTER SRCA SLOVENIJE
DEVELOPMENT CENTRE OF THE HEART OF SLOVENIA

Avtorici člankov: Tina Pregel in Anita Molka

S PROJEKTOM FLOWER STAREJŠIM PRIBLIŽUJEMO NARAVO

Projekt FLOWER prinaša ogromno uporabnih in poučnih aktivnosti, s katerimi želimo starejše spodbuditi k preživljanju prostega časa v naravi. Narava namreč ponuja številne koristi za dobro počutje, zdravje in socialno vključenost, zato se trudimo ustvariti možnosti, da starejši lahko te koristi v polnosti izkusijo. V preteklem mesecu je bilo delo na projektu še posebej pestro. Izvedli smo številne dogodke in aktivnosti, s katerimi smo še dodatno okrepili našo predanost kakovostnemu življenju starejših.

Naša želja je, da bi starejši preživeli več časa v naravi. Za doseganje tega cilja smo razvili spletno izobraževalno orodje **FLOWER TOOLKIT**, ki je na voljo tudi v slovenščini. Vključuje šest učnih modulov, ki okrepijo znanje in spretnosti za izvajanje aktivnosti v naravi. Namenjeni so tako formalnim kot neformalnim oskrbovalcem starejših, njihovim prijateljem in svojcem, da jih opremimo z znanjem, kako starejše spodbuditi k poglobljenemu stiku z naravo. Poleg tega orodje vključuje 49 predlogov za aktivnosti v naravi, posebej zasnovanih za pomoč starejšim pri doživljanju narave, s poudarkom na senzorični vključenosti.

Predstavitev orodja FLOWER na spletnemu dogodku
2. 10. 2024 smo FLOWER TOOLKIT predstavili na spletnem dogodku, na katerem so se nam pridružili različni posamezniki, zaposleni v domovih za starejše, člani društva upokojencev, prostovoljci, neformalni oskrbovalci, svojci in drugi, ki si prizadevajo za kakovostnejše življenje starejših. Na dogodku smo razpravljali o koristih narave za starejše, predstavili aktivnosti v naravi ter skupaj načrtovali prihodnje korake za izvedbo delavnic za starejše v našem okolju in po Sloveniji.

Sodelovanje na Festivalu za tretje življenjsko obdobje
Projekt FLOWER smo predstavili tudi na največjem dogodku za starejše v Evropi – F3ŽO – Festivalu za tretje življenjsko obdobje.

Ta dogodek je bil priložnost, da smo številnim obiskovalcem predstavili aktivnosti, ki jih izvajamo za kakovostnejše življenje starejših. Obiskovalci so z zanimanjem spoznavali prednosti, ki jih prinašajo aktivnosti na prostem, in kako pomembna je povezanost z naravo za izboljšanje kakovosti življenja starejših.

Druženje s člani in prostovoljci Krajevnega odbora Rdečega križa Jablanica
6. 10. 2024 smo aktivnosti, ki jih izvajamo v okviru projekta FLOWER, predstavili tudi na letnem srečanju članov in prostovoljcev Krajevnega odbora Rdečega križa Jablanica. Tudi tokrat smo se osredotočili predvsem na prednosti doživljanja narave, ki jih prinašajo posebej zasnovane aktivnosti za starejše.

Srečanje projektnih partnerjev v Kamniku
Razvojni center Srca Slovenije je 8. in 9. 10. 2024 gostil partnerje projekta FLOWER v Kamniku. Srečanje je bilo namenjeno razpravi o dosedanjih dosežkih in načrtovanju nadaljnjih aktivnosti, saj se projekt približuje koncu. V prihodnjih mesecih bomo v občinah Srca Slovenije organizirali različne aktivnosti v naravi, namenjene starejšim. Za vse informacije o prihajajočih aktivnostih in brezplačnih gradivih nas lahko kontaktirate na anita.molka@razvoj.si ali 01 896 27 10.

Vse te aktivnosti nas bogatijo. Na vsako srečanje s starejšimi pridemo z različnimi vsebinami, ki jim jih želimo predati, a na koncu smo mi tisti, ki največ odnesemo. Vsakič nas obogatijo s svojo modrostjo, življenjskimi izkušnjami in hvaležnostjo. Ta srečanja so naš navdih, da nadaljujemo z delom in s tem ustvarjamo bolj vključujočo in trajnostno družbo.

V SRCU SLOVENIJE ZAČENJAMO Z DVEMA NOVIMA MEDNARODNIMA PROJEKTOMA ZA BOLJŠO KAKOVOST ŽIVLJENJA STAREJŠIH

V času prazničnega decembra se je ekipa Razvojnega centra Srca Slovenije razveselila **novice o dveh odobrenih projektih**, ki naslavljata izzive staranja prebivalstva, pričneta pa se izvajati v prvi polovici leta 2025. **Projekt HUMAN** je bil uspešno odobren v okviru programa **Interreg Europe**, medtem ko je **projekt ELEVATE** prejel podporo programa **Interreg Danube**. Pri slednjem bomo prvič stopili v vlogo vodilnega partnerja v programih Interreg, kar predstavlja pomemben mejnik za našo ekipo. Izboljšanje pogojev življenja starejših je ena izmed naših prioritet in ponosni smo, da lahko v sodelovanju z ostalimi organizacijami v lokalnem okolju svoje delo na tem področju nadaljujemo in nadgrajujemo še naprej.

Cilj projekta **HUMAN** – »**Zdravstvo 5.0 v podporo preoblikovanju regij**«, ki se prične izvajati maja, je vzpostaviti cenovno dostopen in pravičen zdravstveni sistem ter izboljšati politike v osmih evropskih regijah. Projekt bo **spodbujal inovativne rešitve na področju e-zdravja, dostopnosti storitev, digitalne pismenosti in oskrbe**, osredotočene na človeka. Okrepiti želimo sodelovanje občin ter malih, srednjih in zagonskih podjetij pri razvoju inovativnih rešitev na področju zdravstva. Projekt bo prispeval k dostopnejšim in pravičnejšim zdravstvenim storitvam, še posebej za ranljive skupine, kot so starejši in invalidi.

V sodelovanju z mednarodnimi partnerji bomo **izmenjevali znanje in dobro prakso**, ki jo bomo prenašali v slovensko okolje. Organizirani bodo študijski obiski v tujini in delavnice v Sloveniji, namenjene ključnim deležnikom. Na lokalni ravni bomo spodbujali nove projekte v sodelovanju z zdravstvenimi domovi in domovi starejših občanov, na nacionalni ravni pa si bomo prizadevali za zakonske spremembe **s podporo Ministrstva za zdravje**, ki je sodelovanje v projektu že potrdilo. Partner iz Slovenije je tudi **Univerza v Ljubljani, Fakulteta za elektrotehniko**.

S projektom **ELEVATE** – »**Izboljšanje več nivojskega upravljanja za vključujoče skupnosti**«, ki povezuje 17 partnerjev iz 11 držav Podonavja, želimo okrepiti sodelovanje med javnim, zasebnim in nevladnim sektorjem ter ustvariti bolj vključujoče skupnosti v regiji. Vodilni partner projekta je Razvojni center Srca Slovenije, slovenska partnerja sta še Občina Sevnica in Inštitut za socialno gerontologijo Amabilis, pridruženi partner pa **Ministrstvo za solidarno prihodnost**.

Posebno pozornost namenjamo **vključevanju starejših, invalidov in drugih ranljivih skupin**, saj bodo prav oni aktivno sodelovali pri oblikovanju rešitev, ki bodo izboljšale dostopnost storitev in njihovo vključenost v skupnost – vse pod geslom »***nič o nas brez nas***«. Lokalna podjetja bodo prispevala k razvoju novih programov, ki spodbujajo družbeno odgovornost, pilotne rešitve pa bomo preizkusili na 12 območjih, tudi v Srcu Slovenije, kjer bomo **nadgradili Točke za starejše** v Litiji, Šmartnem pri Litiji in Lukovici. Vključujoče skupnosti so ključne za pravičen prehod v zeleno in digitalno gospodarstvo, pri čemer nihče ne bo spregledan. Projekt, ki se prične izvajati aprila, bo lokalnim skupnostim omogočil tudi pripravo načrtov za trajnostni razvoj, s čimer bomo prispevali k dolgoročnim pozitivnim spremembam tudi v Srcu Slovenije.

Interreg Danube Region Co-funded by the European Union Interreg Europe Co-funded by the European Union

Spremljajte nas na družbenih omrežjih in na naši spletni strani https://srce-slovenije.si/, na kateri redno objavljamo številne aktivnosti, dogodke in poučne vsebine, vedno pa se najdejo tudi priložnosti za vaše aktivno sodelovanje. Za vse dodatne informacije nas lahko kontaktirate po elektronski pošti na anita.molka@razvoj.si ali preko telefona 01 8962 710.

Iz dela OZRK Litija

Avtor članka: RKS Območno združenje Litija

Prostovoljec Zasavske regije 2024

Tudi letos je v okviru Regionalnega centra NVO Consulta s sodelovanjem vseh štirih občin Zasavske regije in Slovenske filantropije ob podpori Ministrstva za javno upravo potekal natečaj Prostovoljec Zasavske regije 2024. Izvajajo ga z namenom ozaveščanja o doprinosu prostovoljstva v lokalnem okolju in spodbujanja le-tega v regiji. Med kandidati za naziv Prostovoljec Zasavske regije 2024 za občino Litija je bila tudi ga. Ana Grilj, predsednica Krajevne organizacije Rdečega križa Hotič, članica odbora RKS Območnega združenja Litija ter dolgoletna prostovoljka pri našem združenju. Prireditev Prostovoljec Zasavske regije 2024 je potekala 30. 1. 2025 v Domu svobode v Trbovljah. Ga. Grilj naziva ni osvojila, se ji pa iskreno zahvaljujemo za njeno dolgoletno predanost organizaciji, njeno srčnost ter pomoč ljudem v stiski.

Tečaj za bolničarje ekipe PP RKS OZ Litija

Pridružite se ekipi prve pomoči! Si želite pomagati ljudem, pridobiti pomembne veščine in spoznati nove ljudi? Vabimo vas, da postanete del naše družine, v kateri skupaj ustvarjamo bolj varen in prijazen svet.

Biti prostovoljec v prvi pomoči ni samo znanje in praksa, je plemenito poslanstvo. V ključnih trenutkih lahko nekomu daješ upanje, pomoč in pogum! Tvoje roke in znanje bodo morda nekomu rešile življenje. Ne skrbite, če nimate izkušenj, naučili vas bomo mi. Čaka vas veliko smeha in nepozabnih trenutkov. Skupaj lahko naredimo več! Dodatne informacije lahko dobite po telefonu na 01 896 37 30, 051 443 600 in 051 443 602 ali po elektronski pošti litija.ozrk@ozrks.si, litija.ozrk11@gmail.com.

Krvodajalska akcija

RKS Območno združenje Litija kot javno pooblastilo poleg ostalih izvaja tudi akcije za pridobivanje krvodajalcev in organizira krvodajalske akcije. Prva letošnja redna krvodajalska akcija bo potekala 25. in 26. 3. 2025 v prostorih OŠ Gradec.

Letovanje otrok v letu 2025

Tudi v letošnjem letu bomo organizirali letovanje otrok v Letovišču primarija Kurta Kanclerja v Punatu in v Zdravilišču RKS na Debelem rtiču. Sprejemamo že prve prijave, za več informacij nas pokličite na 01 896 37 30, 051 443 602 ali pišite na elektronsko pošto litija.ozrk@ozrks.si.

KRI REŠUJE ŽIVLJENJA.

MOJA KRI – VARNA KRI

ZAME, ZATE, ZA VSAKOGAR

Daj majhen delček sebe za dobro drugega.

RKS Območno združenje Litija vabi krvodajalke in krvodajalce, da se udeležijo krvodajalske akcije, ki bo

25. in 26. 3. 2025

od 7.00 do 13.00

v prostorih OŠ Gradec v Litiji.

Na krvodajalsko akcijo se lahko naročite 7 dni pred akcijo na tel. št.

051 389 270 ali 030 716 796 ali 051 671 147.

KRI je nenadomestljivo zdravilo,
pri zagotavljanju krvi pa si pomagamo lahko le ljudje med seboj.

Vljudno vabljeni!

RKS OZ LITIJA

Orkester pod novo taktirko

Avtorji članka: Tamburaši

Za trenutek naj odloži delo dolgoletni član, prijatelj in dirigent Tamburaškega orkestra Šmartno, Štefan Vidic.

Lani je minilo 10 let, odkar si prevzel vodenje orkestra. Pred takrat 19-letnim dijakom so stali veliki kupi notnega gradiva, orkester v menjavi generacij in velika pričakovanja. Dela si se lotil pogumno in po enem srebrnem priznanju smo na državnih tekmovanjih nanizali devet zlatih, ki jih krasijo tudi posebne pohvale. Med njimi se je zvrstilo še veliko manjših in večjih koncertov ter nešteto rednih in izrednih vaj. Predvsem tvoji vztrajnosti lahko pripišemo tudi ohranitev orkestra v obdobju epidemije.

KULTURNO DRUŠTVO TAMBURAŠKI ORKESTER ŠMARTNO

Tvoja vloga je vedno presegala zgolj dirigentsko. Nikoli ti ni bilo težko poskrbeti za tehnične in organizacijske naloge, pa naj je bilo to pisanje scenarija za Latino Martini ali prevažanje basa, menjanje strun in nošenje stojal. Tvojim pobudam se lahko zahvalimo, da ima orkester za vaje končno na voljo svoje prostore. Nikoli ti tudi ni bilo težko vzeti v roke inštrumenta in »poflikati« kakšno štimo, poleg tega si na vajah pogosto poskrbel za kakšen vic, bil vedno na voljo za pogovor, v vseh teh letih pa si razvijal tudi psihološko žilico, saj večkrat poveš, da je za lep zvok orkestra najprej potreben individualen pristop, ki se pri vsakem članu razlikuje. Kar samoumevno se nam je zdelo, da je dirigent tudi prijatelj.

Zato smo zelo veseli, da se boš po zaključku dirigentske poti držal našega nenapisanega pravila in ostajaš z nami. Dirigentsko vlogo za krajši čas prevzema **Karim Zajec**, dirigent kompozicije, ki ga sicer dobro poznamo, saj sodeluje z nami že vrsto let. V jeseni pa upamo, da se nam pridruži nov dirigent.

Veselimo se prihodnjih vaj in druženj, predvsem pa ti želimo obilo poguma v tvoji novi življenjski vlogi. Verjamemo, da ti bo prav prišla tudi potrpežljivost, ki si jo kalil ob nas, za glasbeno spremljavo ob uspavankah pa veš, kje nas najdeš.

Knjižnica Litija

Avtorica članka: Aleksandra Mavretič

Pred dnevom žena smo v Knjižnici Šmartno odprli razstavo Jelke Jantol, *Divje orhideje v našem okolju*. Člani društva LILA piše so pripravili recital, v kulturnem programu pa je nastopila Vokalna skupina Plavica.

Tomaž Mihelič, delovni terapevt, je novinar, pisatelj, modni agent in član glasbenega tria Sestre, ki so nas zastopale na Evroviziji leta 2002. Leta 2022 se je odpravil na pot v Camino in nastala je knjiga *33 – to ni še ena knjiga o Caminu*. Na srečanju 11. 3. v Knjižnici Litija je bilo knjigo možno tudi kupiti, del od prodaje pa bo Tomaž namenil pomoči potrebnim v Afriki.

Knjižnica Šmartno vabi na potopisno predavanje o Kirgizistanu. Jona Brodar Litrop je obiskala deželo neokrnjene narave, mogočnih gora in nomadske tradicije. Prepustite se navdihu, ki ga prinašajo prostrani razgledi in nepozabne zgodbe s poti na potopisu v torek, 18. 3. ob 19. uri v Knjižnici Šmartno.

Knjižnica Litija

V sodelovanju z Društvom upokojencev Šmartno in Univerzo za tretje življenjsko obdobje Litija in Šmartno vas vabimo v Knjižnico Litija na predstavitev knjige *Upokojitev? Ni problema.* Avtorica Vesna Cetinski je napisala priročnik o aktivnem preživljanju časa, ko nastopi upokojitev. Srečanje z avtorico bo v četrtek, 27. 3. ob 19. uri, v Knjižnici Litija.

20. pohod po Jablaniški poti

DRUŠTVO ZA RAZVOJ PODEŽELJA LAZ

Avtorica članka: Društvo LAZ

Društvo za razvoj podeželja LAZ bo letos organiziralo že 20. jubilejni pohod po Jablaniški poti, ki bo 5. 4. 2025. Start pohoda bo pri gasilskem domu v Zgornji Jablanici med 7. in 10. uro.

Odkrijte lepoto Jablaniške doline, kjer se tradicija in narava srečujeta v popolnem sožitju. Vsaka vas v tej dolini je kot samostojno poglavje v knjigi, ki jo lahko doživite in raziskujete.

Dobrodošli pri nas v čarobnem kotičku Srca Slovenije!

Kje vas bo vodila pot?

Pot se začne pri gasilskem domu v Zgornji Jablanici in gre mimo cerkve sv. Ane ter se nadaljuje skozi gozd do Jablaniških Laz. Tam si lahko pohodniki privoščite prvi postanek na kmetiji Pr' Gustelnu. Pot vas bo nato popeljala mimo stare sušilnice sadja. Z nadaljevanjem poti in sledenjem markacijam boste prišli do Prelesja, kjer je kontrolna točka, čudoviti razgledi ter narava. Na kmetiji Pr' Kavc vas bodo pričakale domače dobrote. Pot boste nadaljevali do Mamolja in cerkve sv. Janeza Krstnika. Možnost imate izbrati lažjo pot in se izogniti asfaltu, potrebno je le slediti markacijam in pot vas bo pripeljala do Zelenca. Od tukaj vas čaka le še vzpon do cerkve sv. Marije Magdalene ter spust v vasico Gradišče pri Litiji. Na cilju Jablaniške poti na dvorišču Eko kmetije Pr' Kokol ne bo manjkalo dobre hrane, pijače, glasbe in bogatega kulturnega programa. Za

domače dobrote bosta poskrbeli Eko kmetija Pr' Kokol in Domačija Vovk, za pester kulturni program pa Društvo LAZ. Ob vrnitvi na izhodišče se oglasite še na Domačiji spominov pri Samčevih, kjer si boste lahko ogledali stare družinske fotografije ter ohranjene starine.

Zakaj prvo aprilsko soboto preživeti v naši družbi?

Ker bomo skupaj praznovali 20. jubilejni pohod po Jablaniški poti, se ponovno srečali s starimi prijatelji in znanci, stkali nova poznanstva, uživali v naravi, lepih razgledih in se družili s prijaznimi domačini. Društvo LAZ pa za vas pripravlja pester program ob poti in seveda na cilju.

Se vidimo 5. 4. 2025 na 20. pohodu po Jablaniški poti. Dobrodošli!

Odzovi se v program Svit in poskrbi za svojo rit

Avtorica članka: Taja Kontler, dipl. m. s. s specialnimi znanji, NIJZ OE Ljubljana

Mesec marec je mesec boja proti raku na debelem črevesu in danki. Če upoštevamo priporočila proti raku, kot so zdrava prehrana, opustitev kajenja in pitja alkohola, dnevna telesna aktivnost in zmernost pri sončenju, lahko bistveno prispevamo k zmanjšanju ogroženosti za nastanek raka in tudi drugih kroničnih bolezni.

Program Svit je preventivni zdravstveni program, ki je namenjen preprečevanju in zgodnjemu odkrivanju predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki. Ciljno populacijo predstavlja 600.000 prebivalcev Slovenije, tako moških kot žensk med 50. in 74. letom starosti, ki se jih k sodelovanju povabi vsake dve leti.

Rak na debelem črevesu in danki je v Sloveniji eden najpogostejših rakov. Zaradi poznega odkrivanja raka na debelem črevesu in danki je umrljivost za tem rakom še vedno velika, zdravljenje pa je za bolnike naporno in manj uspešno. A na srečo je ta oblika raka tudi zelo dobro ozdravljiva, če jo odkrijemo dovolj zgodaj. Razvoj bolezni pa lahko celo preprečimo, če predrakave spremembe odkrijemo in odstranimo pravočasno.

Za dobro poznavanje programa Svit so zelo pomembni Svitovi ambasadorji, ki s svojimi pričevanji o borbi z rakom debelega črevesa in danke pripomorejo k večji prepoznavnosti tega programa in dvigu odzivnosti.

Svitov ambasador Franci Strle: »*Ko sem prejel vabilo v program Svit, se nisem odločil za sodelovanje, vabilo sem zavrgel*«, nam zaupa. Tako kot veliko ostalih posameznikov je menil, da je zdrav in da mu ni potrebno oddati vzorca. Ko je dobil drugo vabilo, pa se je vseeno odločil za sodelovanje. Takrat pa ga je pretreslo, saj je dobil pozitiven izvid. Preko klicnega centra programa Svit se je dogovoril za kolonoskopijo. Zdravljenje je potekalo dobro, brez zapletov in vsi, ki so bili del tega procesa, so bili izjemno prijazni. Danes živi življenje, kot ga je pred boleznijo, le da redno hodi na preglede.

Svitov ambasador Samo Podgornik: »*Jaz letos slavim že 10 let od diagnoze raka na debelem črevesu z metastazami na jetrih in danes me zdravniki vabijo le še na redne kontrole. Spomini na operacijo in zdravljenje ostajajo, a z lepimi vtisi na vse zdravnike in negovalno osebje na UKC Ljubljana in Onkološkem inštitutu, ki so bili profesionalni, skrbni in prijazni. A brez programa SVIT in mojega sodelovanja vsega tega ne bi bilo. Če ne bi oddal vzorca blata in če ne bi opravil kolonoskopije, ne bi bil ambasador programa SVIT in vam tega danes ne bi mogel napisati.*«

Svitova ambasadorka Aleksandra Popović: »*Ta dan se je začela največja bitka v mojem življenju – bitka za življenje. Samo srčnim in skrbnim zdravnikom in zdravstvenemu osebju se lahko zahvalim, da sem danes še tu, živa in zopet zdrava, takšna, kot sem. Skoraj dve leti je trajal moj težek boj z rakom, vendar nisem niti za trenutek pomislila, da ne bom zmogla, ker sem zaupala v moje zdravnike, ki so se kot levi borili zame, ker sem imela ob sebi ljudi, ki so dihali in jokali z menoj, ko je bilo prehudo, ker sem vedela, da moram živeti – v prvi vrsti za mojega otroka.*«

Več informacij o programu Svit pa lahko najdete na www.program-svit.si.

Borut Maček – novi članski trener RD Herz Šmartno

Avtor članka: Ernest Mrzel, RD Herz Šmartno

FOTO: RD Herz Šmartno

RD Herz Šmartno sporoča, da vodenje članske ekipe prevzema Borut Maček. Gre za izkušenega strokovnjaka, ki s svojo predanostjo in znanjem prinaša novo energijo ter svež pristop k vodenju ekipe. Verjamemo, da bo njegova vizija pripomogla k nadaljnjemu razvoju in uspehu našega kluba.

Ob tej priložnosti izrekamo iskreno zahvalo Robertu Šafariču, ki je v zadnjih letih pustil pomemben pečat v našem klubu. Pred prevzemom članske ekipe je uspešno vodil selekcije kadetov in starejših dečkov A, s katerimi je nizal odlične rezultate in pripomogel k razvoju številnih talentiranih igralcev. Cenimo njegov trud, predanost in vse, kar je vložil v naš klub, ter se veselimo, da ostajamo v dobrih odnosih in odprti za prihodnje sodelovanje. Borutu želimo uspešen začetek dela, Robertu pa še enkrat hvala za vse!

FOTO: RD Herz Šmartno

Poročilo preteklih tekem članske ekipe RD Herz Šmartno:		
1. 2. 2025, 14. krog	RD Herz Šmartno : RK Velika Nedelja	**21** : 21
8. 2. 2025, 15. krog	RK Dol TKI Hrastnik : RD Herz Šmartno	35 : **30**
15. 2. 2025, 16. krog	RD Herz Šmartno : RK Drava Ptuj	**25** : 33
21. 2. 2025, 17. krog	RK Kočevje : RD Herz Šmartno	22 : **39**

S kom se bodo varovanci trenerja Boruta Mačka pomerili v prihodnjem mesecu?

V 19. krogu so člani RD Herz Šmartno gostovali v Ajdovščini, kjer so se pomerili z ekipo RK Ajdovščina. Tekma je potekala 8. 3. 2025 ob 18.00 v Veliki dvorani Police. V 20. krogu jih čaka domača preizkušnja proti MRK Ljubljana. Obračun bo na sporedu 22. 3. 2025 ob 19.00 v Dvorani Pungrt. 21. krog prinaša še eno domačo tekmo, saj bo RD Herz Šmartno 29. 3. 2025 ob 19.00 gostilo ekipo RK Črnomelj. V 23. krogu se bodo rokometaši RD Herz Šmartno znova predstavili domačim navijačem. V Dvorani Pungrt bodo 4. 4. 2025 ob 19.30 gostili ekipo RK Dobova. Ekipo RD Herz Šmartno čakajo pomembni obračuni, v katerih bodo skušali prikazati svojo najboljšo igro ter osvojiti dragocene točke v boju za čim boljšo uvrstitev v ligi.

Mlajše selekcije

Kako so se v februarju odrezale mlajše selekcije? Mladinci (M20, 2. SRL finale 1.–6. mesto) so v februarju vknjižili dve zmagi in so v igri za končno napredovanje v 1. mladinsko ligo. Kadeti (M17) so v februarju enkrat izgubili. M14 igrajo med 16 najboljšimi ekipami v Sloveniji. Mini rokometaši so se udeležili turnirja v Škofji Loki.

Vse informacije glede sezone 2024/25 in spremljanja tekem bomo objavljali na naši Facebook in Instagram strani, kjer si lahko ogledate vse zadnje novice.

»Borimo se za Šmartno!«

Zabavni kotiček

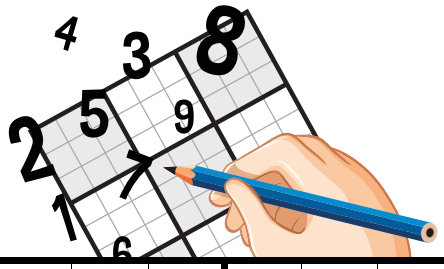

			3	8		7	9	
			1					8
6		8						
5			7	1		2		
	1	2				4	7	
		3		5	2			1
						5		4
2					1			
	9	1		6	5			

VAM
VLAGA IN PLESEN UNIČUJETA
ZDRAVJE IN VAŠO HIŠO?

MI POZNAMO PRAVO REŠITEV!

NUDIMO VAM BREZPLAČEN OGLED IN MERITVE VLAŽNIH ZIDOV Z REŠITVIJO TEŽAV, KI JIH POVZROČA VLAGA V VAŠI HIŠI!

POKLIČITE NAS NA TEL. ŠTEVILKI
041 505 866, 041 358 938.

SMO IZ ŠMARTNEGA PRI LITIJI!

www.sanacija-vlage@gmail.com
www.prezracevanje-prostorov.si

SESTAVIL RAJKO ORISHA
NASPROTJE ZAPRTOSTI, EKSTRAVERTIRANOST
BALKANSKO PODEŽEL. NASELJE, ZNANA JE NPR. BAČKA
PRAVLJIČNI JUNAK, DEČEK S SVETILKO
ZADNJA PLAT, TUDI PLAŠLJIV ČLOVEK (ekspr.)
DESNI PRITOK ZAHODNE MORAVE V SRBIJI
STARA MAMA V PRIMOR. OKOLJU
ORIENTAL. RIŽEVO ŽGANJE
POŠKODBA KOŽE ZARADI VROČE TEKOČINE, PARE (med.)
SLOVANSKO MOŠKO IME, IME PEVCA BRUNA
VISOKO OKR. DREVO / NAŠA STRUPENA KAČA
MORSKA ŽIVAL / TISOČ VATOV
REVIJA 5D KRIŽANKE (4,75)
MORSKI OŽIGALKAR
PODROČJE POD VLADAVINO EMIRJA
POTOVANJE MED ŽIVALMI V AFRIKI
SIMON JENKO
HOMERJEV EP O TROJANSKI VOJNI
KRAJEVNE NOVICE
DEL BATA, CILINDER / OZEK USNJEN TRAK
SVINJA, SAMICA PRAŠIČA V ŠTAJER. OKOLJU
ZNANA RESTAVRACIJA V OLIMJU PRI PODČETRTKU
TRŠA, DALJŠA DLAKA
ARGENTIN. NOGOMET., LIONEL
VASOVALEC (REDKO)
STEKLASTA SNOV ZA PREKRIV. KOVINSKIH IZDELKOV
SREBRO / ENAKI ČRKI
AVT. OZN. SARAJEVA / ANG. ŽEN. IME, KATJA
GL. MESTO TOGA / BRAZILSKI NOGOMETAŠ
FAKULTETA ZA ŠPORT (pog.)
ŽUŽELKA / TOČKA PRI NOGOMETU
TROPSKI SADEŽ / POŽIREK, SRKLJAJ
ORKAN, HURIKAN, TROPSKI CIKLON
NATRIJ / RAZLIČNA VOKALA
TRAVNAT SVET V TROPIH / IRIDIJ
POTOMSTVO, ROD, MLADIČI, ŽIVALSKI POTOMCI
GOSTILNIČARKA, KRČMARICA, TOČAJKA
HUNSKI KRALJ IN VOJSKOVODJA, 'BIČ BOŽJI'
UDAREC PRI BOKSU OD SPODAJ NAVZGOR

Krajevne novice
Prijetno reševanje križanke želimo!

Zabavni kotiček

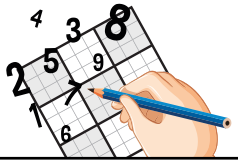

	PRST PEPELNATO SIVE BARVE	ČELNI DEL GLAVE, ČELO	LEONHARD EULER	VEDA O ATOMIH	KMEČKO VOZILO	TVORBA, TUR	BAZA, TEMELJ	RVAR, PRETEPAČ / MIKE TYSON									
STROJ, KI SAMODEJNO OPRAVLJA DOLOČENE FAZE DELA									7		BRITANSKA PEVKA (SADE)				ZOBNA GNILOBA	STROJ, NAPRAVA	
DEJSTVO, DA JE MOŠKI OČE	2										KOŠČEK SUKANCA / DLAKASTA DIVJAD						
DON ELLIS			PLIN V OZRAČJU, O_3 / OMEJEN DEL POTI					HRIBI, BRDA / FILOZOF MARX					10	ALJAŽ PEGAN / SLADKO-VODNA RIBA			
PRELOM, FRAKTURA					ZGORNJA OKONČINA / 2. PORTUGALSKO MESTO					ZLITINA KOVIN / GOJENJE							
TRAGIČNI GRŠKI JUNAK					1	NAŠ IGRALEC (DARIO) / MONARH, VODITELJ						OSJE GNEZDO / SREDOZEMSKO DREVO					
NAŠ POPEVKAR (LADO)	4								ORGAN VIDA / PEVEC NABER				IGRALKA LEONI / BIVALIŠČE UMRLIH, NAVJE				
POMOČ: LEGURA PODZOL USTONOŠA	PEŠČENA CESTNA POVRŠINA	AMERIŠKI IGRALEC (JAMES ... JONES) / OBUTEV					ZVESTOBA / ZELO OSTER TEHNIČNI NOŽ			8					3		
VLAGA, MOKROTA				POČELO TAOIZMA / ZEMLJEMEREC				NOVINAR JERMAN / HIMALAJSKI SNEŽNI ČLOVEK							TIPIČNOST	NEKDANJI PALESTINSKI VODITELJ (JASER)	
ADAM BOHORIČ			ZAPLETEN POLOŽAJ / PRIMOŽ TRUBAR							SLIKARKA KOBILCA	DELEŽ, KOLIČINA / CINIČEN ČLOVEK						
ZAPRT PROSTOR V VAGONU		5			MAJHNA AFERA / KOCKAST VZOREC SRAJCE								ŠIRJAVA / PLOŠČATA ZAŠČITNA NAPRAVA VITEZA	6			
TIRAN, SAMODRŽEC						12			VASILIJ IVANČUK / ZMAGA PRI ŠAHU			TACA / NAZIV					
PRITRDILNICA			DENIS AVDIĆ / BERT SOTLAR			REVEŽ, SIROMAK / TADEJ VALJAVEC								IAN FLEMING / ROCK HUDSON			
SMUČAR TOMBA								USLUŽBENKA, KI ZABAVA GOSTE									
NA ENI STRANI ODPRT HODNIK, GALERIJA								ANGLEŠKA FANTOVSKA POP SKUPINA	9								

AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	SKLADATELJ IN PEVEC LASTNIH SKLADB	RUTINSKO OPRAVILO	AYRTON SENNA	VTEKANJE	TRETJI PROGRAM RADIA SLOVENIJA	SNOV PRI TALJENJU	DEČEK S ČUDEŽNO SVETILKO IZ ZBIRKE 1001 NOČI
MOŠKI MODNI DODATEK K SRAJCI				11			
SUV ZNAMKE RENAULT							
NIKOLA TESLA			KAMEN ZA BRUŠENJE KOSE / PISKANJE PARE				
EDEN OD MEDIJEV					IVO DANEU / GLAVNA, MOČNA KARTA	13	
PEVKA FRECE / ROPAR, RAZBOJNIK				AMERIŠKI VRHUNSKI BOKSAR (MUHAMMAD)			

Geslo:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	3	11	2	8	2	12	13	9	!

Župnijsko romanje v Rim ob jubilejnem letu 2025

Avtor članka: Jože Loc

Ob jubilejnem letu, ki se je za kristjane v Sloveniji in po vsem svetu začelo na božični večer lani, smo tudi v naši župniji Šmartno pri Litiji organizirali – predvsem g. župnik Marko Mohor Stegnar – romanje v Rim, da bi skozi sveta vrata vstopili v vse štiri papeške bazilike. Besedi romar in romanje sta tesno povezani s poimenovanjem glavnega mesta Italije – Rimom – in ustanoviteljem tega mesta – Romulom.

Drugi razlog za naše romanje pa je bil, da bomo v letošnjem letu v začetku julija v naši župniji dobili edinega novomašnika v Sloveniji, Matija Goloba, brata vse bolj priljubljenega grosupeljskega župnika Martina Goloba, ki tudi izhaja iz naše župnije. 38 udeležencev romanja, šest od teh je bilo iz drugih krajev, se je 20. 2. 2025 s turistično agencijo Aritours in pod vodstvom prof. zgodovine g. Tonija Bogožalca od doma odpeljalo zgodaj zjutraj. Prvo presenečenje smo doživeli že ob prihodu v Rim, saj je bilo tam dosti topleje kot pri nas v Sloveniji. Hitro smo odložili nekaj kosov toplih oblačil, na več krajih smo že opazili cvetoče mandlje. V štirih dneh našega romanja smo po predhodnem varnostnem pregledu skozi sveta vrata vstopili in obiskali vse štiri papeške bazilike, in sicer: baziliko svetega Janeza v Lateranu, baziliko svetega Petra v Vatikanu, baziliko Marije snežne na Eskvilinu in baziliko svetega Pavla zunaj obzidja. Težko je z besedami opisati občutke, ko se oči nagledajo lepot tako zunanjosti, predvsem pa notranjosti teh svetišč, ki so do zadnjega kotička urejena in okrašena s sakralnimi likovnimi deli in skulpturami največjih italijanskih mojstrov renesanse in baroka.

Vrhunec našega obiska Rima je bil drugi dan, ko smo kot ena od mnogih skupin z vsega sveta organizirano in ponosno poromali od Angelskega gradu po cesti sprave (Via della conciliazione) do trga sv. Petra v Vatikanu. Romarje na vsakem koraku poti od prihoda do odhoda spremljajo številni prostovoljci, ki so jim na voljo za pomoč ali usmerjanje. Vstop skozi sveta vrata v baziliko svetega Petra v Vatikanu je vrhunsko doživetje v več pogledih, kajti to svetišče je eno od svetovnih čudes. Nekateri smo se kasneje povzpeli še 137 m visoko na razgledišče Michelangelove kupole nad baziliko, od koder je najlepši pogled na večno mesto. Tretji dan smo se v baziliki Marije snežne srečali z veleposlanikom pri svetem sedežu mag. Francem Butom, ki se je udeležil našega bogoslužja v eni od kapel. Vsak dan od štirih dni romanja smo imeli z našim g. župnikom tudi sveto mašo, vsak dan na drugem kraju. Po maši se je veleposlanik z nami zadržal v pogovoru še okoli pol ure, med drugim je predstavil svoje delo in naloge pri svetem sedežu. Nato smo si pod strokovnim vodstvom našega profesorja Tonija ogledali ostanke antičnega Rima.

V tem besedilu ni dovolj prostora, da bi popisal vse občutke, ki so nas navdajali ob največjih rimskih znamenitostih, ki smo jih prej spoznavali le v šolskih učbenikih. Obiskali smo še nekaj manjših cerkva, ki jih je sicer v Rimu več kot 900. Prav vse med njimi hranijo kakšno neprecenljivo umetnino ali dragocenost. Najbolj obiskane turistične točke v Rimu pa so še vedno baročni trg Navona, Panteon, Španski trg in seveda vodnjak Trevi. Čeprav šele konec februarja, vse te znamenitosti spominjajo na človeška mravljišča. Kako bo šele v visoki sezoni? Cilj romanja vsakega romarja pa ni le obiskovanje sakralnih in drugih znamenitosti, kot nekakšna planinska transverzala, temveč da v tem letu s pogostejšim prejemanjem zakramentov še bolj poglobi svoj odnos s Stvarnikom, ki nas vabi in kliče k svetosti. Da popravimo in obnovimo morda že dolgo časa skrhane odnose z našimi bližnjimi in manj bližnjimi. Vsak dan je priložnost, da komu polepšamo dan ali naredimo nekaj dobrega za skupnost ali posameznika. Če nam bo to uspelo, je naše romanje doseglo svoj namen.

V mesecu dobrodelnosti očetu Karoline predali zbrana sredstva iz akcije MSMG

Avtorica prispevka: Veronika Jesenšek

Akcija MSMG 2024 je potekala ZA KAROLINO na pokopališčih Šmartno, Liberga, Litija, Vače in Hotič.

V prostorih Medobčinskega društva invalidov Litija - Šmartno je 3. 12. 2024 potekalo srečanje prostovoljcev, udeležil se ga je tudi oče deklice Karoline, Borut Lavrič. Iz srca se je zahvalil vsem, ki so sodelovali pri zbiranju in donaciji sredstev v višini 5.536 EUR. Namenila se bodo za razvoj genskega zdravila za Karolino, ki se je rodila s kruto, redko in smrtonosno gensko boleznijo, ki so ji jo diagnosticirali pred dvema letoma.

V Društvu Viljem Julijan vodijo postopek razvoja genskega zdravila in celotno zbiralno akcijo za Karolino. S pomočjo cele Slovenije se približujejo cilju, to je zbrati potrebna 2 milijona EUR.

Da pa bi SKUPAJ naredili še zadnji korak, vas vabijo na zaključni VELIKI DOBRODELNI KONCERT za Karolino, ki bo 20. 3. 2025 ob 19. uri v Hali Tivoli, kjer bo Karolina praznovala tudi 6. rojstni dan.

Za družino male Karoline bo to dan UPANJA, dan MOČI, dan SOLIDARNOSTI in dan skupne ZMAGE.

Stopimo skupaj za borko KAROLINO!

Za Karolino bodo z zaključnim velikim dobrodelnim koncertom zbirali še zadnjih 65.000 EUR

Avtorica članka: Marjeta Marković, Društvo Viljem Julijan

Deklica Karolina, ki ima smrtonosno redko bolezen, bo konec februarja praznovala svoj rojstni dan in ob tem v Društvu Viljem Julijan 20. 3. zanjo organizirajo zaključni veliki dobrodelni koncert, s katerim bodo zbirali še zadnjih 65.000 EUR, ki so potrebni za razvoj genskega zdravljenja, ključnega za njeno življenje. »*To bo tudi koncert najglobje zahvale vsej Sloveniji, ki je z največjim srcem pristopila k zbiranju sredstev za našo malo borko, obenem pa bo dogodek tudi darilo za Karolino ob njenem rojstnem dnevu,*« pravi dr. Nejc Jelen, predsednik Društva Viljem Julijan.

Zaključni veliki dobrodelni koncert za Karolino bo v četrtek, 20. 3., v Hali Tivoli v Ljubljani, na njem pa bodo nastopili številni priznani slovenski glasbeniki. Pri tem v Društvu Viljem Julijan skupaj z dekličinimi starši upajo, da bodo s tem dogodkom zbrali še zadnjih 65.000 EUR za malo borko in zaključili z zbiralno akcijo zanjo, ki se je začela konec februarja pred dvema letoma.

»*Draga Slovenija, brez vas danes ne bi bili tu. Zadnji dve leti se borimo in skupaj z vami premikamo meje. Za nami sta dve leti naporne, a neverjetne zbiralne akcije za razvoj genskega zdravljenja za najino Karolino, ki ima neusmiljeno redko genetsko bolezen Cockayne sindrom – tip B. Sedaj nas navdaja velika radost in smo najglobje hvaležni resnično čisto vsakemu, ki je za našo deklico namenil donacijo, saj smo tik pred ciljem, da zberemo potrebna 2 milijona EUR. Hvala vam do zvezd in nazaj. Sedaj pa še zadnjič prosiva vse vas, dragi Slovenci, da stopimo skupaj in 20. 3. v podporo Karolini napolnimo dvorano Tivoli in ji z rojstnodnevno donacijo pomagajmo, da za svoj 6. rojstni dan prejme najlepše darilo, da bo lahko premagala to kruto bolezen. Karolina si zasluži lepo otroštvo, takšno, kot bi ga moral imeti vsak otrok, da se bo lahko še naprej igrala s svojima sestricama, stekla v naš objem in nas vsak dan s svojimi velikimi očmi pogledala in nam povedala, kako zelo nas ima rada,*« pravita njena starša Sabina in Borut Lavrič, »*verjamemo, da nam bo skupaj uspelo, da najini deklici bolezen vsega tega ne bo vzela. Vsi v naši družini se že zelo veselimo koncerta v Hali Tivoli in vabimo vse, da se nam ta večer pridružijo na tem nepozabnem zaključnem dogodku.*«

Za razvoj zdravila – genskega zdravljenja – za Karolino lahko prispevate **SMS s ključno besedo KAROLINA10 ali KAROLINA5 na 1919** ali z nakazilom donacije na **TRR Društva Viljem Julijan SI56 0400 0027 7357 570, sklic SI00 111888, namen Za Karolino**.

Na zaključnem dobrodelnem koncertu za Karolino bodo nastopili Nina Pušlar, Tilen Artač, Ines Erbus, Bepop, Vila Eksena, Miran Rudan, Alfi Nipič, Vili Resnik, Issac Palma, Manca Špik, SoulGreg Artist, Alex Volasko, Nina Mrak in Werner Brozović. Vstopnice za koncert stanejo 15 EUR in so že na voljo na vseh Eventimovih prodajnih mestih, pri tem pa imajo otroci do dopolnjenega 16. leta prost vstop ob spremstvu staršev ali drugih odraslih oseb. »*Ker bo ta koncert tudi veliko rojstnodnevno praznovanje naše Karoline, na dogodek še posebej vabiva tudi vse otroke oziroma družine, saj bo ravno podpora njenih sovrstnikov naši deklici pomenila največ,*« pravita njena starša.

»*Z zaključnim velikim dobrodelnim koncertom za Karolino se želimo tudi do tal prikloniti in zahvaliti vsem Slovenkam in Slovencem, ki so v teh dveh letih pokazali tako neverjetno srčnost in dobrodelnost ter so za našo malo borko prispevali že osupljivih 1.935.000 EUR donacij, kar je neverjetno,*« pravi dr. Nejc Jelen, predsednik Društva Viljem Julijan, »*verjamemo, da nam bo sedaj uspelo zbrati še ta zadnji del sredstev in priti do zneska, ki je potreben za kritje stroškov raziskav predkliničnega razvoja genske terapije za Cockayne sindrom – tip B. Konec lanskega leta je našim znanstvenim skupinam v ZDA in na Portugalskem uspelo narediti vse potrebne laboratorijske modele bolezni, kjer na nekaterih izmed njih že aktivno poteka preizkušanje učinkovitosti in varnosti zdravila. To leto bo za razvoj genske terapije zelo pomembno, verjetno*

celo ključno, in z velikim upanjem ter optimizmom spremljamo napredek znanstvenikov. Pomembno je, da bo zdravilo čimbolj in dovolj učinkovito ter varno in da bo temu delu razvoja lahko čimprej sledila klinična študija, v kateri bi Karolina lahko prejela zdravilo. Optimizem, upanje, vrhunska znanost in prizadevnost raziskovalcev so tiste sile, ki ta projekt poganjajo naprej. Izredno pomembno pa je tudi to, da ta genska terapija ne bo samo za Karolino, ampak tudi za druge otroke s Cockayne sindromom – tipa B.«

»Ne moreva dovolj poudariti, kako pomemben je ta projekt razvoja genskega zdravljenja za Karolino in kako je to edino upanje zanjo in za druge otroke s to boleznijo. Ravno na novo leto naju je pretresla novica o smrti prekrasne deklice Juliann, ki je imela Cockayne sindrom. To je tragična usoda malih borcev s to boleznijo in smrt Juliann naju je še enkrat opomnila na krutost in neizprosnost te bolezni, ki uničuje otrokove sposobnosti, mu neusmiljeno jemlje otroštvo in mu na koncu kruto vzame življenje,« pravita starša Karoline, *»zato sva prav vsak dan neskončno hvaležna, da smo z Društvom Viljem Julijan stopili na to zahtevno pot razvoja genskega zdravljenja, ker s tem dajemo Karolini možnost, da bo njeno življenje rešeno.«*

Vstopnice za Zaključni veliki dobrodelni koncert za Karolino so že na voljo na vseh Eventimovih prodajnih mestih po Sloveniji (Petrol, Pošta, OMV…) ter na spletni strani eventim.si.

KGZ LITIJA

Kmetijsko gozdarska zadruga Litija z.o.o.,
Valvazorjev trg 3,
1270 Litija

AKCIJA
v Prodajnem centru ŠMARTNO!

Univerzalna zemlja za rastline 70L
9,99€

Organsko gnojilo Stallatico 25kg
8,99€

Kava Barcaffe 400g
5,49€

Čokolada Milka celi lešniki 100g
1,19€

Dobrodošli! **www.kgz-litija.si**

Ponudba velja do 31. marca 2025 oziroma do prodaje zalog. Slike so simbolične.

NAVODILA ZA PISANJE PRISPEVKOV
Prispevki za objavo v Krajevnih novicah morajo vsebovati naslednje:

naslov, navedbo avtorja, odebeljen prvi odstavek, smiselno strukturirano besedilo, celotna dolžina članka naj ne presega 3/4 strani (pisava Times New Roman 12, razmik med vrsticami 1,5 – članek je lahko daljši po predhodnem dogovoru z uredništvom), posebej priložene slike čim večje ločljivosti (ne prilepljene v Word). Želje v zvezi z oblikovanjem članka naj bodo zapisane na koncu dokumenta v rdeči barvi.

Uredništvo Krajevnih novic

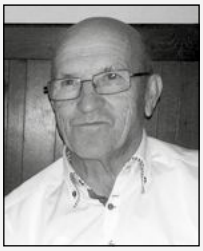

Vsi bližnji, ki smo jih ljubili,
nas s smrtjo niso zapustili.
V ljubezen so se spremenili,
z njo naša srca napolnili.

ZAHVALA

Poslovil se je naš dragi

MARTIN FORTUNA

iz Štange,
16. 9. 1948–2. 2. 2025.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste v težkih trenutkih slovesa izrazili sožalje, namenili tople besede, prižgali svečo ali ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvaležni smo za vsak objem, stisk roke in vso izrečeno podporo, ki nam je v teh bolečih trenutkih v veliko uteho.

Zahvaljujemo se tudi g. župniku Janezu Ferležu za opravljen obred, dr. Plaskan za vso podporo in pomoč, KSP Litija, še posebej Andreju Jerantu, trobentaču, pevcem ter Mateji in Tanji za besede slovesa.

Hvala vsem, ki ste bili del njegovega življenja.

Vsi njegovi

Tiho teče našega življenja reka,
tiho teče solza lepega spomina,
umre srce, a ostane bolečina
v srcu dragega in večnega
spomina.

V SPOMIN

Joža, Tone, Frančiška in Anton Bajc

Hvala vsem, ki se jih spominjate, postojite ob njihovem grobu in prižigate svečke.

Tadej, Mateja, Val, Nel, Mai ter ostalo sorodstvo

Ni te več na pragu, ni te več v hiši,
nihče več tvoj glas ne sliši,
da zaman te čakamo, ne moremo dojeti,
a spomini nate dajejo nam moč,
da brez tebe učimo se živeti.
(S. Gregorčič)

ZAHVALA

V 87. letu starosti je tiho zaprl knjigo svojega življenja naš dragi mož, oče, stari ata, pradedek, tast in stric

ANTON ČOŽ,

Jurjev ata iz Račice
(14. 1. 1939–1. 2. 2025).

Ob boleči izgubi se iz srca zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem za izrečene besede sožalja, stiske rok, darovane sveče, cvetje in svete maše. Hvala gospodu župniku za opravljen obred in darovano mašo, pogrebni službi KSP Litija, pevcem za zapete žalostinke, obema govorcema za ganljive misli in vsem, ki ste ga pospremili na njegovo zadnjo pot. Posebna zahvala Lovski družini Kresnice za lepo pogrebno slovesnost, praporščakom, rogistom ter vsem ostalim lovskim družinam, da ste se svojemu dolgoletnemu prijatelju poklonili v tako velikem številu.

Vsa toplina njegovega srca bo ostala vedno z nami.

Vsi njegovi

Visoki obiski na Bogenšperku (2. del)

Avtor članka: Tim Šteferl

V prejšnji številki Krajevnih novic smo spoznali nekaj znanih osebnosti, ki so nekdaj obiskale naš Bogenšperk. V tokratni pa bomo izpostavili še dve pomembni osebi, ki sta se nekoč sprehajali po grajskih sobanah.

Nadvojvodinja Elizabeta Marija Avstrijska

Nadvojvodinja Elizabeta Marija se je rodila leta 1883 na gradu Laxenburg blizu Dunaja. Že sam naziv nadvojvodinje nam razkriva, da je bila rojena v vladarski habsburško-lotarinški dinastiji. Bila je edina hči prestolonaslednika Rudolfa in Štefanije Belgijske ter najljubša vnukinja cesarja Franca Jožefa. Ko je bila stara pet let, je njen oče, prestolonaslednik Rudolf, v dvorcu Mayerling storil samomor. Skrbništvo nad njo je prevzel njen ded. Že v mladih letih se je Elizabeta Marija izkazala za močno osebnost, hkrati pa je gojila tudi prezir do dunajskega dvornega ceremoniala, ki sta ga kazala že njen oče Rudolf in babica, cesarica Elizabeta (Sissi). Na enem od dvornih plesov se je zaljubila v desetletje starejšega kneza Otta Windischgraetza. Otto je bil sicer potomec stare plemiške rodbine, ki je imela na Kranjskem in Štajerskem veliko posesti (med drugim tudi grad Bogenšperk), vendar pa je nosil zgolj knežji naslov in zato v očeh cesarja ni bil primeren za soproga Habsburžanke. Cesar se je prigovarjanju vnukinje uklonil in Elizabeta Marija in Otto sta se poročila leta 1902 na Dunaju. Kmalu po poroki sta obiskala kranjske posesti Windischgraetzov, med drugim tudi Bogenšperk. Zakon pa se je kmalu za tem že pričel krhati. Od leta 1918 sta živela ločeno. Elizabeta Marija je odraščala pod vplivom naprednih idej njenega očeta in babice, zato se je kmalu po razpadu Avstro-Ogrske pridružila avstrijski socialdemokratski stranki. Zaradi privrženosti liberalnim in socialdemokratskim idejam je dobila vzdevek »Rdeča nadvojvodinja« (nem. *Die rote Erzherzogin*).

»Rdeča« nadvojvodinja Elizabeta Marija (Wikipedija)

Knez Pavle Karađorđević (Wikipedija)

Knez Pavel Karađorđević

Pavel Karađorđevič se je rodil leta 1893 v ruskem Sankt Petersburgu. Bil je edini sin Arsena Karađorđevića in ruske grofice Aurore Demidove. Rodbina Karađorđević je živela v izgnanstvu, saj je takrat v Kraljevini Srbiji vladala dinastija Obrenovićev, ki so bili proavstrijsko usmerjeni in zato njihovi največji rivali. Leta 1903 so bili Obrenovići v vojaškem državnem udaru pobiti, prestol pa je zasedel Pavlov stric Peter, njega pa je leta 1921 kot kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev nasledil Aleksander, Pavlov bratranec. Pavel se je sicer s svojim bratrancem dobro razumel, vendar je vedno stopal v njegovi senci. Študiral je na angleškem Oxfordu in bil velik zbiratelj in poznavalec umetnin. V politično ospredje je stopil po atentatu na kralja Aleksandra leta 1934 v Marseillu, ko je postal regent Kraljevine Jugoslavije, saj je bil Aleksandrov sin in prestolonaslednik Peter II. star zgolj 11 let. Pavlu kraljevi dvor v Beogradu ni bil po godu, zato naj bi se že v začetku 30-ih let s knezom Windischgraetzom pogovarjal o nakupu Bogenšperka za svojo lastno rezidenco, grad pa naj bi s tem namenom obiskal najmanj enkrat. Do prodaje Bogenšperka ni prišlo, saj je knez Pavel leta 1935 kupil grad Brdo pri Kranju. To pa sicer ne bi bila prva kupčija med Karađorđevići in Windischgraetzi. Leta 1922 je kralj Aleksander od kneza Windischgraetza kupil gradič ob Blejskem jezeru, ki je odtlej služil kot kraljeva poletna rezidenca. Na njegovem mestu danes stoji Titova vila. Za konec pa nam ostaja vprašanje, kaj bi se zgodilo, če bi knez Pavel tudi v resnici kupil grad? Bi Valvasorjev Bogenšperk tako kot Brdo pri Kranju danes služil kot protokolarni objekt Republike Slovenije in bi se namesto muzejskih obiskovalcev in mladoporočencev po njegovih prostorih sprehajali predsedniki vlad, kronane glave, ministri in diplomati?